

KÉZIKÖNYV a Szerb Köztársaságban élő nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsainak tevékenységéhez

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Emberi Jogi, Kisebbségjogi és Társadalmi
Párbeszédért Felelős Minisztérium

KÉZIKÖNYV

**a Szerb Köztársaságban élő nemzeti kisebbségek
nemzeti tanácsainak tevékenységéhez**

A kiadvány címe szerb nyelven: Priručnik za rad nacionalnih saveta nacionalnih manjina u Republici Srbiji

E kiadvány az Európai Unió és az Európa Tanács pénzügyi támogatásával valósult meg. A szerzők benne megfogalmazott nézetei nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió és az Európa Tanács hivatalos álláspontját.

Nem kereskedelmi célból történő kivonatok készítése engedélyezett (legfeljebb 500 szóig), ennek feltétele pedig, hogy a szöveg teljessége megmaradjon, hogy a kivonat ne az eredeti szövegkörnyezetből kiragadva kerüljön felhasználásra, hogy ne félinformációkat közöljön és hogy a szöveg természetéről, terjedelméről vagy tartalmáról semmilyen egyéb módon ne juttassa az olvasót téves következtetések levonásához. A forrást mindig a következő módon kötelező megjelölni: „© Európa Tanács, 2022”. A kiadvány teljes szövegének vagy szövegrészeinek bárminemű egyéb sokszorosítására/fordítására irányuló kérelmet az Európa Tanács Kommunikációs Főigazgatóságnak (F-67075 Strasbourg Cedex vagy a publishing@coe.int villámposta címen) kell benyújtani.

A kiadvánnyal kapcsolatos minden egyéb levelezést a következő címre kell küldeni: Európa Tanács, Demokrácia Főigazgatóság, Gyűlöletbeszéd Elleni és Együttműködési Osztály.

Villámposta: Horizontal.Facility@coe.int

Dizájn és szerkesztés:
Dosije Studio, Belgrád

© Európa Tanács, április 2022. Minden jog fenntartva. Feltételesen licensszel kiadva az Európai Uniónak.

TARTALOM

BEVEZETŐ	1
1. A KÉZIKÖNYV CÉLJA ÉS RENDELTETÉSE	2
2. ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK	3
3. A NEMZETI KISEBBSÉGEK NEMZETI TANÁCSAINAK JOGÁLLÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK	4
4. A NEMZETI TANÁCSOK FINANSZÍROZÁSA	23
5. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI AZ OKTATÁS TERÉN	25
5.1. Véleménynyilvánítás	27
5.2. Javaslatétel	37
6. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI A HIVATALOS NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLAT TERÉN	44
6.1. Önálló döntéshozatal	46
6.2. Javaslatétel	49
7. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI A KULTÚRA TERÉN	58
7.1. Az igazgatóbizottsági tagok kinevezése	59
7.2. Véleménynyilvánítás	60
8. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI A TÁJÉKOZTATÁS TERÉN	68
9. A NEMZETI TANÁCSOK ÉS A FÜGGETLEN SZERVEK	76
9.1. Az alapvető jogok biztosa	76
9.2. Esélyegyenlőségi Biztos	80

BEVEZETŐ

A Szerb Köztársaság már hosszú ideje egyértelműen és konkrétan kinyilvánítja azon határozott szándékát, hogy teljeskörűen, kellő időben és hatékonyan megvédje az országban élő nemzeti kisebbségek szabadságjogait és jogait.

Ezen elkötelezettséghez hozzátartozik a jogi keretek folyamatos fejlesztése és tökéletesítése, ami lehetővé teszi a nemzeti kisebbségek egyéni és kollektív identitásának megőrzését.

Ugyanakkor e fejlesztés normatív szinten a jogszabályok számának, komplexitásának és egymás közti koherenciájának növekedését is jelenti. Ennek érdekében folyamatos erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy a jogszabályok tökéletesítésével együtt egyidejűleg alkalmazásuk is javuljon. E törekvésünknek megfelelően dolgoztuk ki a jelen Kézikönyvet is. A gyakorlatban való alkalmazásának elő kell segítenie azt, hogy a nemzeti tanácsok mindegyike hatékonyan és aktívan gyakorolja közhatalmi jogosítványait.

A nemzeti tanácsok ugyanis olyan dinamikus társadalmi és jogi környezetben működnek, amely – vágyaiktól és érdekeiktől néha teljesen különállóan – gyakran változik, s mindez hatással lehet és gyakran hatással is van munkájukra, függetlenül attól, hogy jogaik gyakorlásáról vagy kötelezettségeik teljesítéséről van-e szó.

Ezért az intézményi kapacitás folyamatos bővítése és javítása döntő fontosságú a nemzeti kisebbségek szabadságjogainak gyakorlása és védelmének jövője, akárcsak további fejlődése szempontjából. Jogaik védelmében és gyakorlásában különösen a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsai intézményi kapacitása bővítésének és javításának kell döntő szerepet játszania.

1. A KÉZIKÖNYV CÉLJA ÉS RENDELTETÉSE

A jelen kézikönyvnek nem célja, hogy akadémiai vagy elméleti viták megkerülhetetlen tárgya legyen. Alapvető rendeltetése, hogy hasznos eszközzé váljon a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsai, illetve ezek képviselői és tagjai számára, hogy egyfajta segítségként és támogatásként olyan tanácsokkal és gyakorlati útmutatással szolgáljon, amely eddig nem létezett vagy ha létezett is, nem lett egységes és általánosan elfogadott módon feldolgozva.

A kézikönyv alapvető célja, hogy felhasználói számára összegyűjtse a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsai által a jogszabályok alapján elfogadható jogi aktusok mintáit, valamint az arra vonatkozó tanácsokat, hogy mit kell tenniük annak érdekében, hogy kellő időben, teljeskörűen és hatékonyan tudják gyakorolni a rájuk bízott közhatalmi jogosítványokat. A kézikönyv segítségével a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsai a jogi aktusok javasolt mintaszövegeinek minimális kiegészítésével és konkrét adatokkal történő kitöltésével egyszerűbben és hatékonyabban tudják gyakorolni a rájuk ruházott közhatalmi jogosítványokat.

A kézikönyv célja, hogy a legmagasabb nemzetközi standardok elérése érdekében e mintaszövegek használatának köszönhetően minden érdekelt nemzeti kisebbségi nemzeti tanács vagy nagy többségük közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során minél nagyobb hatékonyságot, az illetékes állami szervekhez való folyamodásuk és a legjobb gyakorlatot követő intézkedéseik során pedig minél nagyobb fokú egységességet érjen el.

2. ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK

Az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztérium** a hatáskörébe tartozó ügyek intézése során észlelte, hogy egy sor meglévő kisebbségi törvény módosításának és kiegészítésének elfogadása és a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsainak 2018-as megválasztása után felmerült annak az igénye, hogy a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsainak munkáját érintő legfontosabb kérdéseket gyakorlatias módon megközelítve pontosabban kidolgozzák és kihangsúlyozzák.

Az Európa Tanács és az Európai Unió *A különbözőség és egyenlőség előmozdítása* című projektjének keretén belül készült e kézikönyv is azon területek vonatkozásában, ahol a nemzeti tanácsok a jogi aktusok mintaszövegeinek segítségével közhatalmi jogosítványukat gyakorolják.

3. A NEMZETI KISEBBSÉGEK NEMZETI TANÁCSAINAK JOGÁLLÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

Amikor a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsainak jogi természetéről van szó, akkor a közbeszédben egyenrangú kifejezésként használatos a „kulturális önkormányzati testület” és a „kulturális autonómia formája”.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám[AB1][AB2] – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

1a. szakasz

„A nemzeti tanács olyan **szervezet**, melyre a törvény **bizonyos közhatalmi jogosítványokat** ruház.....”

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsaira ruházott közhatalmi jogosítványok kétféleképpen vannak meghatározva:

- funkciójuk/tartalmuk szerint

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„1a. szakasz

.....hogy **részt vegyen a döntéshozatalban**, vagy **önállóan döntsön** egyes kérdésekről.....”

- területek szerint

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„1a. szakasz

.... a **kultúrát, oktatást, tájékoztatást és hivatalos nyelv- és íráshasználatot** érintő kérdésekben.....”

- az elérendő célok szerint

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„1a. szakasz

.....a nemzeti kisebbség **ezen területeken szavatolt önkormányzatához** való, **kollektív kisebbségi jogának gyakorlása** érdekében.”

A nemzeti tanácsok egyik alapvető kötelezettsége **tevékenységük nyilvánosságának** biztosítása.

Tevékenységük nyilvánossága alapvető előfeltétele az állami szervek és az adott nemzeti kisebbség tagjainak a nemzeti tanácsok eredményeibe, hatékonyságába és a rájuk ruházott közhatalmi jogosítványok gyakorlása során hozott intézkedések gyorsaságába vetett bizalma megteremtésének.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„8a. szakasz

A nemzeti tanács **tevékenysége nyilvános.**

A nemzeti tanács **minden határozatát és jogi aktusát legkésőbb ezek hatálybalépését, illetve meghozatalát követő 10 napon belül közzéteszik a nemzeti tanács honlapján..... vagy más, alapszabályban meghatározott módon.....”**

HÉTFŐ		KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT
VASÁRNAP						
	Határozat/jogi aktus keltének napja					
					X	

E kötelezettség teljesítésével kapcsolatban fontos kiemelni az alábbiakat:

– e kötelezettség teljesítésére költségvetésükben időben irányozzanak elő pénzeszközt;

– a Tanács általános jogi aktusai rendelkezései alapján utólag jóváhagyandó, engedélyezendő, illetve elfogadandó dokumentumok közzétételének kötelezettsége a nevezett tevékenység elvégzése után áll be, valamint

– a jogi aktusok közzététele mellett a Tanácsoknak lehetővé kell tenniük a tagok számára a Tanács tevékenysége során keletkezett dokumentációba való betekintést, valamint kérésükre annak másolatát is meg kell küldeniük részükre. A nemzeti tanácsok hivatalos honlapján elérhető adatok szerint az előző szakaszban nevezett kötelezettségüknek kevesen tesznek eleget a nyilvánosság lehető legmagasabb szintjét garantáló módon – az általuk hozott összes határozat és jogi aktus hivatalos honlapjukon való közzétételével.

A nemzeti tanács egy **szervezet** formájában működő **jogi személy**, amely törvényben előírt jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik. Ugyanakkor a nemzeti tanácsok eltérnek, a Törvény alapján egyértelműen különböznek más szervezetektől, különösen azoktól, amelyekre a laikus állampolgárok többsége gondol, pl. a civil társadalmi [AB3][AB4]szervezetektől, mivel a nemzeti tanácsok „*sui generis*”, azaz egyedi jellemzőkkel rendelkező szervezetek.

A nemzeti tanács jelenleg az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztérium** által vezetett **Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába** való bejegyzésével szerzi meg a jogi személyiségét. A Nyilvántartás vezetése kétfajta módon történik:

- keménykötésű könyv formájában, és
- elektronikus adatbázis formájában

A Nyilvántartásba bejegyzett **adatok nyilvánosak**.

Az elektronikus adatbázis formájában vezetett nyilvántartásban lévő adatok nyilvánosan hozzáférhetők „**A Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásának kivonata**” című dokumentumban, amely a hivatalos honlapon található meg: <http://mduls.gov.rs/wp-content/uploads/lzvod-iz-Registar-nacionalnih-saveta-5.3.2020.pdf>.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„3. szakasz

A nemzeti tanács **bejegyzési kérelem** alapján kerül regisztrálásra a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába, melyet a nemzeti tanács elnöke a nemzeti tanács **elnökét megválasztó első ülés összehívásától számított 5 napon belül** köteles **benyújtani a Minisztériumnak**.”

HÉTFŐ KEDD SZERDA CSÜTÖRTÖK PÉNTEK SZOMBAT VASÁRNAP						
		1. Összehívás A NT megválasztott elnöke				
	X					

MEGJEGYZÉS: Általánosságban elmondható, hogy a közhatalmi jogosítványok gyakorlására előírt határidők olyan rövidek, hogy nem biztosítanak mindig elegendő időt a nemzeti tanácsok részére ahhoz, hogy részletesen és teljeskörűen áttekintsék az ügyet és megfelelő határozatot hozzanak. Annál is inkább, ha figyelembe vesszük a nemzeti tanácsok kapacitását és munkakörülményeit. Meg kell fontolni új, eltérő módon történő szabályozásukat.

A fenti szakaszban említett **Kérelem nyomtatvány A Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzés és annak vezetése módjáról szóló szabályzat** (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2014. és 61/2018. szám) **részét képezi**. A kérelem elfogadásához, tehát a jogi személy státuszának megszerzéséhez, a nyomtatvány hiánytalan és pontos kitöltése mellett a szükséges és **kötelező melléleteket is be kell nyújtani**.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„3. szakasz

A bejegyzés iránti kérelem mellett benyújtandóak az alábbiak:

- a. annak az **ülésnek a jegyzőkönyve**, melyen a nemzeti tanács **első összehívása megtörtént**,
- b. a nemzeti tanács **alapszabályának két példánya**, és
- c. a nemzeti tanács **elnökének megválasztásáról szóló határozat.**"

A végrehajtási rendelet taxatívén felsorolja mindazon dokumentumokat, melyeket a nemzeti tanácsnak a Nyilvántartásba való bejegyzés iránti kérelmével együtt be kell nyújtania.

A Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzés és annak vezetése módjáról szóló szabályzat

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2014. és 61/2018. szám)

„9. szakasz

A **bejegyzési kérelem** mellett benyújtandóak az alábbiak:

- a. annak az ülésnek a jegyzőkönyve, melyen a nemzeti tanács első összehívása megtörtént,
- b. a nemzeti tanács alapszabályának két példánya,
- c. a nemzeti tanács elnökének megválasztásáról szóló határozat,
- d. a nemzeti tanács **elnöke személyazonosító igazolványának hiteles másolata**, és
- e. **igazolás a köztársasági közigazgatási illeték befizetéséről.**"

MEGJEGYZÉS: Az adatok Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzése iránti kérelmet azok a nemzeti kisebbségek nyújtják be, melyek első alkalommal alakítanak nemzeti tanácsot, tehát először lettek megválasztva a választásokon, miközben az összes többi (a választások megtartása után és a mandátum időtartama alatt utólag) adatmódosítás bejegyzése iránti kérelmet nyújt be.

Ugyanis a kérelem alapján a Nyilvántartásba bejegyzett minden adat (pl. a nemzeti tanács alapszabálya, az elnök, a székhely és egyéb adatok) szükség esetén módosítható. A nemzeti tanács adatmódosításhoz való **jogához** az a **kötelezettsége társul, hogy ezen adatmódosításokat be kell jelentenie a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába történő bejegyzésük céljából.**

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„4a. szakasz

Az adatmódosítás napjától számított tíz napon belül a nemzeti tanács **köteles Nyilvántartásban lévő adatok módosításának bejegyzése iránti kérelmet** benyújtani.

Az adatmódosítás bejegyzése iránti kérelem mellett benyújtandó **a módosítást igazoló dokumentum** is, az **alapszabály módosításának és kiegészítésének** bejegyzése iránti kérelemhez pedig csatolni kell az alapszabály módosítását és kiegészítését elfogadó **ülés jegyzőkönyvét**, valamint az alapszabály módosítását és kiegészítését elfogadó **határozat két példányát is....”**

HÉTFŐ VASÁRNAP	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT
Az adatmódosítás napja					
				X	

A végrehajtási rendelet ebben az esetben is taxatív felsorolja azokat a dokumentumokat, amelyeket az adatmódosítás Nyilvántartásba való bejegyzése iránti kérelemmel együtt be kell nyújtani.

A Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzés és annak vezetése módjáról szóló szabályzat

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2014. és 61/2018. szám)

„11. szakasz

A Nyilvántartásba vett **adatok módosítása iránti kérelemhez** csatolandó:

- A. Az adatmódosításról szóló határozatot meghozó **ülés jegyzőkönyvének eredeti példánya**, illetve ennek **hiteles másolata**,
- b. az adatmódosításról szóló **határozat**,
- c. az adatmódosítást **igazoló dokumentum**, és
- e. **igazolás a köztársasági közigazgatási illeték befizetéséről.**

Az adatok bejegyzése iránti kérelem nyomtatványa a Szabályzat részét képezi, ugyanakkor a Szabályzat nem írta elő az **adatok módosítása iránti kérelem nyomtatványának** kötelező formáját. A Kézikönyv emiatt is ajánlja az adatmódosítás Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzése iránti kérelem mintanyomtatványának használatát.

Az adatmódosítás bejegyzése iránti kérelem – mintanyomtatvány

EMBERI ÉS KISEBBSÉGI JOGI ÉS TÁRSADALMI PÁRBESZÉDÉRT FELELŐS MINISZTERIUM

Bulevar Mihajla Pupina 2

BEOGRAD[AB5][AB6]

K É R E L E M

A

A NEMZETI KISEBBSÉG NEMZETI TANÁCSA ADATAI MÓDOSÍTÁSÁNAK A NEMZETI TANÁCSOK NYILVÁNTARTÁSÁBA VALÓ BEJEGYZÉSE IRÁNT

1) A nemzeti kisebbség nemzeti tanácsának székhelye és címe

2) A nemzeti kisebbség nemzeti tanácsának elnöke (utó- és családi neve, lakcíme és személyi száma)

3) A nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa alapszabálya meghozatalának, illetve módosításainak és kiegészítéseinek napja

4) Az alakuló ülés dátuma (***megjegyzés: minden választási ciklus után a Nyilvántartásba bejegyzésre kerül az új összetételű nemzeti tanács megalakulásának dátuma***)

Jelen kérelem aláírásával egyidejűleg tájékoztatást kaptam személyes adataim kezeléséről, és hozzájárulok a jelen kérelemben és mellékleteiben feltüntetett adataimnak az adatkezelési törvény rendelkezései szerinti kezeléséhez.

Mellékletek¹:

- a nemzeti tanács alakuló ülésének jegyzőkönyve,
- az adatszabályozásról/a nemzeti tanács alapszabályának módosításáról és/vagy kiegészítéséről szóló határozatot hozó ülés jegyzőkönyvének eredeti példánya/hiteles másolata,
- a nemzeti tanács alapszabályának módosításáról és/vagy kiegészítéséről/a nemzeti tanácsok elnökének megválasztásáról/adatszabályozásról szóló határozat két példánya,
- az adatszabályozást igazoló dokumentum,
- a nemzeti tanács új alapszabályának/módosított vagy kiegészített alapszabályának két példánya,
- a nemzeti tanács elnöke személyazonosító igazolványának hiteles másolata,
- a köztársasági közigazgatási illeték befizetéséről szóló igazolás.

¹ Karikázza be az egyik lehetőséget a módosítandó adat típusától függően.

Már korábban hangsúlyoztuk, hogy a nemzeti kisebbség jogainak kellő időben történő, hatékony és teljes körű gyakorlásának és védelmének előfeltétele a „jó közigazgatás” elvének a nemzeti tanácsok tevékenysége során való tiszteletben tartása. A nyilvánosan elérhető adatok és dokumentumok áttekintése alapján megállapítható, hogy:

- a legtöbb nemzeti tanács jogi aktusai többségének **rendelkező része nem szabályoz olyan kérdéseket**, melyekről döntést kellene hoznia és azt jogszabályban előírnia, valamint
- a legtöbb nemzeti tanács jogi aktusainak többsége **nem tartalmaz indokolást**, és az indokolást tartalmazó kevesek **sem térnek ki indokolásukban minden releváns kérdésre vagy nem támasztják alá döntő tényekkel a meghozott határozatot**.

Adatmódosításról szóló határozat – 1a. számú mintaszöveg

_____ NEMZETI KISEBBSÉG

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (*SZK Hivatalos Közlönye*, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) (a továbbiakban: Törvény) 7. szakaszának (3) bekezdése és 8. szakaszának (3) bekezdése, a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____

_____ -én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend) _____ szakasza alapján² a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) 20____ _____ napján megtartott ülésén meghozta az alábbi

HATÁROZATOT

I.

A Tanács elnökének _____
(*utónév és családi név*), _____,
(*helység/község/város neve*), _____ utca, házszám alatti lakos, személyi száma: _____, személyazonosító igazolványának száma: _____, a Tanács tagja lett megválasztva.

II.

Az elnök mandátuma megszűnhet a Tanács mandátumának lejártával, új elnök megválasztásával, valamint a Törvény és az Alapszabály által előírt egyéb esetekben.

III.

A megválasztott elnök a Törvény és az Alapszabály szerinti összes joggal és kötelezettséggel rendelkezik.

² A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

IV.

A megválasztott elnök köteles hivatalba lépni közvetlenül az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába történt bejegyzéséről szóló végleges Határozat meghozatala után.

IV.

(*utónév és családi név*),
(*helység/község/város*
neve), _____ utca, házszám alatti lakos, személyi száma: _____, személyazonosító igazolványának száma: _____, a Tanács eddigi elnökének az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába történt bejegyzéséről szóló végleges Határozat meghozatala napján megszűnik összes idevonatkozó joga és kötelezettsége.

V.

A Határozatot a szükséges dokumentációval együtt meg kell küldeni az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztériumnak** az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzése céljából.

VI.

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás

Az Alapszabály _____ szakasza és a Tanács Ügyrendjének _____ szakasza alapján az elnökhelyettes/alelnök/a Tanács

_____ (betűvel) () (számmal) tagja³ javasolta ülés összehívását és a Tanács új elnökének megválasztását.

Az Alapszabály _____ szakasza alapján a nemzeti tanács új elnökének megválasztásáról szóló írásbeli javaslatot a Tanács _____⁴ tagja írta alá és nyújtotta be.

A Tanács _____ napján megtartott ülésén a Tanács _____ (összlétszám) tagjából _____ (betűvel) () (számmal) tag vett részt, akik a Törvény 7. szakaszának (3) bekezdése és 8. szakaszának (3) bekezdése alapján kifejtették véleményüket a Tanács új elnökének ajánlott jelölről.

Az ülés elején a javaslattételre jogosult tagok képviselője szóban előadta az ülés összehívásának okát és megindokolta a Tanács új elnökének személyére tett javaslatát.

A benyújtott dokumentáció áttekintése és a vita után, figyelembe véve az előadott indokokat és álláspontokat, a jelenlévők elkezdték a szavazást.

_____ (utónév és családi név),
_____, _____ (helység/község/város neve), _____ utca, házszám alatti lakos, személyi száma: _____, személyazonosító igazolványának száma: _____ jelöltre, a Tanács tagjára, a Tanács összes jelenlévő tagjából _____ (betűvel) () (számmal) tag szavazott. A javasolt jelölt ellen a Tanács összes jelenlévő tagjából

³ Válassza ki az egyik felkínált lehetőséget attól függően, hogy a nemzeti tanács Alapszabályában/Ügyrendjében hogyan rendelkezett a nemzeti tanács ülésének összehívására jogosult személyekről.

⁴ Írja be a Tanács azon tagjainak számát, akik az Alapszabály rendelkezései alapján jogosultak javaslatot tenni a nemzeti tanács elnökének megválasztására.

_____ (betűvel) () (számmal) tag szavazott. A Tanács egyik tagja sem tartózkodott a szavazástól.

Ennek megfelelően a Törvény 7. szakaszának (3) bekezdése és 8. szakaszának (3) bekezdése, valamint az Alapszabály _____ szakasza és a Tanács Ügyrendjének _____ szakasza alapján a rendelkező részben foglalt határozat lett meghozva.

A Határozatot a szükséges dokumentációval együtt meg kell küldeni az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztériumnak** az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzése céljából, továbbá közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

A NEMZETI TANÁCS ELNÖKE / AZ ÜLÉST VEZETŐ ELNÖK⁵[AB7][AB8]

_____ (utónév és családi név), a Tanács
tagja
s.k.

⁵ Válassza ki az egyik lehetőséget az adott helyzettől függően.

Adatmódosításról szóló határozat – 1b. számú mintaszöveg

_____ NEMZETI KISEBBSÉG

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) (a továbbiakban: Törvény) 8. szakaszának (4) bekezdése, a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____ _____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint A nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____ _____-én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend) _____ szakasza alapján⁶ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) 20____ _____ napján megtartott ülésén meghozta az alábbi

HATÁROZATOT

I.

A Tanács elnöke, _____ (utónév és családi név), _____, _____ (helység/község/város neve), _____ utca, házsám alatti lakos, személyi száma: _____, személyazonosító igazolványának száma: _____, fel lett mentve tisztségéből.

⁶ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

II.

Az új elnök megválasztásáig a Tanács elnökének tisztségét a Tanács elnökhelyettese/alelnöke,⁷ _____
(utónév és családi név), _____,
(helység/község/város neve), _____ utca, házzszám
alatti lakos, személyi száma: _____, személyazonosító
igazolványának száma: _____, tölti be.

III.

E Határozatot a szükséges dokumentációval együtt meg kell küldeni az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztériumnak** az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzése céljából.

IV.

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás⁸

⁷ Válassza ki az egyik lehetőséget attól függően, hogy a nemzeti tanács Alapszabályában/Ügyrendjében hogyan rendelkezett arról, kik jogosultak a Tanács képviselőire a korábbi elnök tisztségéből való leváltása esetén.

⁸ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során kibocsátott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, függetlenül attól, hogy pozitív vagy negatív határozatról van-e szó. Különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen meghozták, nem képezi annak kötelező mellékletét. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

Adatmódosításról szóló határozat – 2. számú mintaszöveg

_____ NEMZETI KISEBBSÉG

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) (a továbbiakban: Törvény) 6. szakasza és 10. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja, a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint A nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____-én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend) _____ szakasza alapján⁹ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) 20____ napján megtartott ülésén meghozta az alábbi

HATÁROZATOT

a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa
**Alapszabályának módosításáról/kiegészítéséről a címére és
székhelyére vonatkozó adatok tekintetében**

⁹ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

I.

A Tanács (_____ számú, 20 _____ -én/án kelt) Alapszabálya _____ szakaszának _____ bekezdésében lévő „ _____ (helység, község és/vagy város neve), _____ utca, házszám” szövegrész helyébe a „ _____ (helység, község és/vagy város neve), _____ utca, házszám” szöveg lép.”

II.

Az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába történt bejegyzéséről szóló végleges Határozat meghozatala napján a Tanács eddigi címe érvényét veszti és nem használható jogügyletekben.

III.

A Határozatot a szükséges dokumentációval együtt meg kell küldeni az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztériumnak** az adatváltozásnak a Nemzeti Tanácsok Nyilvántartásába való bejegyzése céljából.

IV.

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás¹⁰

¹⁰ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

4. A NEMZETI TANÁCSOK FINANSZÍROZÁSA

Az egyik fontos és egyben érdekes kérdés a nemzeti tanácsok finanszírozásának problematikája.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„114. szakasz

A nemzeti tanácsok **munkájának finanszírozását célzó eszközöket a Szerb Köztársaság költségvetéséből, az autonóm tartomány költségvetéséből és a helyi önkormányzat költségvetéséből, adományokból** és egyéb bevételekből kell biztosítani.”

A Szerb Köztársaság költségvetéséből biztosított eszközök úgy kerülnek elosztásra, hogy:

- **azok 30%-át** a Szerb Köztársaságban **bejegyzett minden nemzeti tanácsnak egyenlő összegben kell szétosztani,**
- a fennmaradó eszközöket **(70%-ot) pedig arányosan, a nemzeti tanács által képviselt nemzeti kisebbség utolsó népszámlálási adatai szerinti lélekszáma, valamint azon intézmények, alapítványok és gazdasági társaságok száma szerint, melyeknek a nemzeti tanács alapítója vagy társalapítója, vagy melynek alapítói jogai részben vagy egészben a nemzeti tanácsra lettek ruházva.**

E kérdés kapcsán külön figyelmet érdemelnek a nemzeti tanácsok működésének finanszírozását szolgáló, a helyi önkormányzat költségvetésében előirányzott eszközök.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014.– AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„114. szakasz

A helyi önkormányzat költségvetésében előirányzott eszközöket **a helyi önkormányzat illetékes szervének határozata** alapján kell kiutalni azon nemzeti tanácsok részére, melyek:

- 1) **székhelye az adott helyi önkormányzat területén** van;
- 2) **olyan nemzeti kisebbséget képviselnek, melynek lakossága eléri a helyi önkormányzat összlakosságának legalább 10%-át;**
- 3) **olyan nemzeti kisebbséget képviselnek, melynek a nyelve hivatalos használatban van a helyi önkormányzat területén.**”

Más szóval:

- a nemzeti tanácsok működésének finanszírozásához szükséges eszközök biztosítása **a helyi önkormányzatok kötelessége;**
- a helyi önkormányzatok e kötelezettségüknek a költségvetési korlátot és a nemzeti tanácsok működésének finanszírozására előirányzott eszközök összegét meghatározó **Költségvetési határozat**, valamint **a pénzeszközök elosztásáról és az elosztás feltételeiről szóló Határozat** meghozatalával tesznek eleget.

5. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI AZ OKTATÁS TERÉN

Feltéve, ha ez az összehasonlítás egyáltalán lehetséges és helyénvaló, akkor az oktatás a legfontosabb olyan terület, melyen a nemzeti tanácsok közhatalmi jogosítványokkal rendelkeznek. Ezek száma és jelentősége igen nagy, és ha jogszerűen és kellő időben gyakorolják őket, akkor olyan mértékű befolyással lehetnek a legfontosabb döntések meghozatalára, mint az önkormányzatiság bármely egyéb formája.

A nemzeti kisebbségek anyanyelvű oktatáshoz való joga alkotmányos alapjog. Az Alkotmánytól kezdve az oktatási törvényekig bezárólag attól függően, hogy ki az oktatási intézmények tulajdonosa és alapítója, a nemzeti kisebbségek tagjai vonatkozásában két oktatási kategóriát különböztetünk meg.

A Szerb Köztársaság Alkotmánya

(SZK Hivatalos Közlönye, 98/2006. szám)

„A sajátosság megőrzéséhez való jog

79. szakasz

A nemzeti kisebbségeknek joguk van:

a. anyanyelvű oktatásra az állami és az autonóm tartományi alapítású intézményekben

b. oktatási magánintézmények alapítására.”

E jog megvalósulásának mértéke és módja alapján háromféle oktatási modellt különböztetünk meg:

- a nemzeti kisebbségek jogosultak arra, hogy **teljes egészében anyanyelvű oktatást kapjanak,**
- jogosultak arra, hogy **kétnyelvű (a kisebbség nyelvén és írásmódján, valamint szerb nyelven és írásmódon folyó) oktatást kapjanak,** valamint
- jogosultak arra, hogy **anyanyelvüket és írásukat „A nemzeti kisebbség nyelve a nemzeti kultúra elemeivel” című tantárgy keretén belül tanulják.**

A nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságjogainak védelméről szóló törvény

(JSZK Hivatalos Lapja, 11/2002. szám, Szerbia és Montenegró Államközösségének Hivatalos Lapja, 1/2003. szám – Alkotmányos Alapokmány és SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009. szám – egyéb törvény, 97/2013. szám – AB határozat és 47/2018. szám)

„Anyanyelvű oktatás

13. szakasz

A nemzeti kisebbségeknek joguk van (...) **az anyanyelvükön és nyelvjárásukon való oktatáshoz és neveléshez.**”

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 88/2017., 27/2018. szám – egyéb törvény, 10/2019. és 27/2018. szám – egyéb törvény és 6/2020. szám)

„Nyelvhasználat

5. szakasz

.....A nemzeti kisebbség tagjai számára az oktatás-nevelés a nemzeti kisebbség **nyelvén, illetve nyelvjárásán és írásmódján** folyik.”

A nemzeti kisebbség nyelvén, illetve nyelvjárásán történő oktatáshoz való jog az **oktatás minden szintjén** garantálva van:

- **az iskoláskor előtti intézményekben,**
- **az általános iskolákban,**
- **a középiskolákban,** valamint
- **a felsőoktatási intézményekben** (egyetemek és szakfőiskolák).

A nemzeti tanácsokra ruházott összes jogosítvány jogi természeté és tartalma alapján felosztható az alábbiakra:

- **alapítói és/vagy intézményirányítási jogok,**
- **részvétel az intézmények irányításában véleménynyilvánítás és javaslattétel útján,**
- **részvétel a tantervek és oktatási-nevelési programok kidolgozásában, illetve a nemzeti kisebbségek sajátosságait kifejező tantárgyi tartalom összeállításában,**
- **részvétel a tankönyvek és taneszközök kiválasztásában és beszerzésében, valamint**
- **az oktatás terén meglévő egyéb jogosítványok.**

A fenti csoportok mindegyikéhez egy bizonyos számú konkrét jogosítvány tartozik. Az eddigi tapasztalatok és adatok azt bizonyítják, hogy ezek egy részét nem gyakorolják, mivel nincs rájuk igény vagy nincs elegendő kapacitás magas színvonalú gyakorlásukra, miközben a többi jogosítványt különböző módokon gyakorolják, attól függően, hogy konkrétan melyik nemzeti tanácsról van szó.

5.1. Véleménynyilvánítás

A nemzeti tanácsok azon joga, hogy különböző típusú véleményeket fogalmazzanak meg, egyike azon közhatalmi jogosítványoknak, melyek gyakorlása iránt állandó igény mutatkozik.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Az intézmények irányításában való részvétel

12. szakasz

A(z) által alapított **iskoláskor előtti, alap[AB9][AB10]- és középfokú oktatási és nevelési intézményekben** a nemzeti tanács:

1. a helyi önkormányzati képviselők részére véleményezi az igazgatóbizottság, illetve az iskolaszék tagjainak személyére tett javaslatokat,

3. véleményezi az intézmény igazgatójelöltjére tett javaslatot;

A(z) által alapított **diák- és egyetemistajóléti intézményekben** a nemzeti tanács:

1. véleményezi az igazgatóbizottság többi tagjára tett javaslatot azokban a diákjóléti intézményekben, melyek székhelye olyan helyi önkormányzat területén található, ahol a nemzeti kisebbség nyelve hivatalos használatban van,

2. véleményezi az igazgatóbizottság tagjaira tett javaslatot azokban az egyetemistajóléti intézményekben, melyek székhelye olyan helyi önkormányzat területén található, ahol a nemzeti kisebbség nyelve hivatalos használatban van,

3. véleményt nyilvánít az igazgatóválasztás során azokban a diák- és egyetemistajóléti intézményekben, melyek székhelye olyan helyi önkormányzat területén található, ahol a nemzeti kisebbség nyelve hivatalos használatban van,

4. véleményt nyilvánít a(z) igazgatójának és igazgatási szerve tagjainak felmentése során.

A felsőoktatás területén, a(z) intézményekben, a nemzeti tanács:

2. véleményezi a felsőoktatási intézmény ügyvezető és igazgatási szervébe javasolt jelölteket azon intézményekben, ahol az oktatás teljes egészében vagy részben a nemzeti kisebbség nyelvén folyik.

Tantervek és oktatási programok

13. szakasz

3. véleményezi a szerb nyelv, mint nem anyanyelv tantervét és oktatási programját az oktatási és nevelésügyi miniszter részére,

5. véleményezi a nemzeti kisebbség számára kiemelt jelentőségűnek minősített intézmények oktatási és nevelési programját.

Tankönyvek és tanszerek

14. szakasz

– A nemzeti tanács előzetes jóváhagyását adja a nemzeti kisebbség nyelvén és írásával írt tankönyvek, kézikönyvek kézirata, egyéb taneszközök, oktatási segédeszközök, didaktikai eszközök és didaktikai játékeszközök engedélyezési eljárása során.....”

A nemzeti tanács ezen jogkörének egyik legfontosabb eleme, hogy **véleményezi** az iskoláskor előtti, illetve az [alap[AB11]][AB12]- és középfokú oktatási és nevelési intézmény **igazgatójelöltjére tett javaslatot.**

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 88/2017., 27/2018. szám – egyéb törvény, 10/2019. és 27/2018. szám – egyéb törvény és 6/2020. szám)

„Az intézmény igazgatójának megválasztása

123. szakasz

- Az igazgatói pályázatot **az intézmény igazgatási szerve írja ki** (az iskoláskor előtti intézményben az igazgatóbizottság/az általános, illetve középiskolában az iskolaszék),

- **Abban az intézményben, ahol az oktató-nevelő munka a nemzeti kisebbség nyelvén is folyik, az igazgatási szerv köteles kikérni a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsának véleményét.**
- **Ha a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa a kérelem kézhezvételének napjától számított 15 napon belül nem küldi el véleményét, akkor úgy tekintendő, hogy közölte véleményét."**

HÉTFŐ VASÁRNAP	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBA
A véleményezés iránti kérelem kézhezvételének napja					
		X A VÉLEMÉNY Közölt/Beszerezett			

E jogosítvány hatékony és jogszerű gyakorlása érdekében fontos megjegyezni az alábbiakat:

- az igazgatóbizottság azon kötelezettsége, hogy **beszerezze a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsának véleményét**, azt is jelenti, hogy **a javasolt jelölt véleményezése iránti kérelmét a szükséges dokumentációval és a jelöltek jelentkezési lapjával együtt el kell küldeni a nemzeti tanácsnak,**
- a véleményezés iránti kérelmet **kellő időben el kell juttatni a nemzeti tanácshoz, hogy annak elegendő ideje legyen**

áttekinteni a benyújtott kérelmet, a jelöltek jelentkezési lapját és a csatolt dokumentációt,

- ha a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa **az előírt határidőn belül nem véleményezi a jelöltet vagy nem küldi el véleményét,** akkor úgy tekintendő, **hogy közölte véleményét, illetve teljesült a törvény által előírt kötelező feltétel, és elhárult az akadály a választási eljárás folytatása elől,**
- ha a nemzeti tanács **nem kapta meg vagy nem kapta meg kellő időben a véleményezés iránti kérelmet** (pl. nem kapott elég időt a benyújtott kérelem áttekintésére), akkor fennáll annak a lehetősége, hogy **az oktatási miniszterhez forduljon,** aki – **ha jogszerűtlennek ítéli a pályázati eljárás lebonyolítását – 8 napon belül határozatot hozhat az új igazgatói pályázat kiírásáról,**
- a miniszternek az igazgató kinevezéséről szóló határozata **végleges és csak a pályázat vesztes résztvevője támadhatja meg bírósági eljárásban, a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa nem.**

A nyilvánosan elérhető adatokból megállapítható, hogy azok a nemzeti tanácsok, melyek eddig e jogosítványt gyakorolták, olyan jogi aktusokat fogadtak el, melyek címe „Határozat/Véleményezési határozat” volt. Másrészt ugyanezen nemzeti tanácsok más jogosultságaik gyakorlása, pl. javaslattétel során, az elfogadott jogi aktusokat „Vélemény” címmel látták el. Nem vitatva sem az említett címek pontosságát és megfelelőségét, sem e nemzeti tanácsok belső szervezettségét és munkamódszerét, mégis rá kell mutatnunk az alábbiakra:

- **A Törvény ismeri és használja a „Vélemény” kifejezést** (ezt megalkothatja pl. a Végrehajtó Bizottság, és Határozatában jóváhagyhatja a Tanács), és
- A fenti jogi aktus címénél azonban sokkal **fontosabb a formája és tartalma,** viszont a meglévő és nyilvánosan elérhető jogi aktusokból mindkét esetben **hiányzik néhány elem.**

Vélemény/Határozat a javasolt jelölt(ek)ről – mintaszöveg

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

_____ **ISKOLÁSKOR ELŐTTI**
INTÉZMÉNY/ _____ **ISKOLA**

_____ **utca,** _____ **házzám**

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 88/2017., 27/2018. szám – egyéb törvény, 10/2019. és 6/2020. szám) 123. szakaszának (8) bekezdése, a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) 12. szakasza (1) bekezdésének 3. pontja, továbbá a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____ -én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____ -én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend)

_____ szakasza alapján¹¹ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsácsának Végrehajtó Bizottsága/a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Végrehajtó Bizottság/Tanács) 20____
_____napján megtartott ülésén megalkotta/meghozta az alábbi

VÉLEMÉNYT/VÉLEMÉNYEZÉSI HATÁROZATOT

a _____-i

_____ iskoláskor előtti intézmény/iskola
igazgatójelöltjeiről

I.

A jelölt, _____ (utónév és családi név), _____ (szakképzettség típusa és foka, illetve tudományos fokozat), _____ (helység/község/város neve), _____ utca, házszám alatti lakos, személyi szám: _____, személyazonosító igazolványának száma: _____ **nem felel meg/megfelel** a meghirdetett beosztás ellátásához szükséges valamennyi előírt és szükséges követelménynek.

II.

Véleményünk **pozitív/negatív** a jelen Vélemény/Határozat 1. szakaszában javasolt, _____-i _____ iskoláskor előtti intézmény/iskola igazgatói beosztására javasolt jelölről.

¹¹ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

III.

E Határozatot jóváhagyás céljából át kell adni a Tanács elnökének a Tanács soron következő ülésén¹²/el kell juttatni a _____-i _____ iskoláskor előtti intézmény/iskola részére.¹³

IV.¹⁴

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás¹⁵

¹² A Törvény 7. szakaszának (7) bekezdése előírja, hogy a Tanács a Végrehajtó Bizottság által hozott határozatot a soron következő ülésén hagyja jóvá a Tanács, ugyanakkor a Végrehajtó Bizottság határozata akkor is érvényben marad, ha a Tanács azt nem hagyja jóvá. A Végrehajtó Bizottság határozatának el nem fogadása esetén megszűnik a Végrehajtó Bizottság megbízatása, de a határozat hatályban marad. Ennek megfelelően a Végrehajtó Bizottság ezen határozatai is – legalábbis a jelenleg érvényben lévő törvény alapján – jogerősek és kézbesíthetők a Vélemény/javaslat/hozzájárulás kérelmezője részére, valamint közzétehetőek a hirdetőtáblán és a Tanács hivatalos honlapján.

¹³ Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e a nemzeti tanács törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

¹⁴ E szakasz csak abban az esetben alkalmazandó, ha a Véleményt/Határozatot a nemzeti kisebbség Tanácsa hozta. A Végrehajtó Bizottság által alkotott Vélemény/hozott Határozat esetén ugyanilyen szakasznak kell lennie abban a határozatban is, amellyel a Tanács a Véleményt/Határozatot jóváhagyta.

¹⁵ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

**A Végrehajtó Bizottság¹⁶ Véleményének/Határozatának
jóváhagyásáról szóló Határozat/Döntés – mintaszöveg**

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény(SZK *Hivatalos Közlönye*, 72/2009., 20/2014.– AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) (a továbbiakban: Törvény),7. szakaszának (7) bekezdése, a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt)Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend) _____ szakasza alapján ¹⁷ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) 20_____-napján megtartott ülésén meghozta az alábbi

¹⁶ Válassza ki az egyik lehetőséget attól függően, hogy előzőleg ki és milyen határozatot hozott.

¹⁷ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

HATÁROZATOT/DÖNTÉST
A VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGNAK A _____ -
I _____ ISKOLÁSKOR
ELŐTTI INTÉZMÉNY/ISKOLA
IGAZGATÓJA MEGVÁLASZTÁSÁRÓL ALKOTOTT
VÉLEMÉNYÉNEK/HATÁROZATÁNAK JÓVÁHAGYÁSÁRÓL

I.

A Tanács jóváhagyja a Végrehajtó Bizottságnak a _____-i _____ iskoláskor előtti intézmény/_____ iskola igazgatója megválasztásáról 20____-án/én hozott (_____ számú) Véleményét/Határozatát.

II.

A Határozatot/Döntést a szükséges dokumentációval együtt juttassa el a _____-i _____ iskoláskor előtti intézményhez/_____ iskolához.

III.

A Határozatot/Döntést közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás¹⁸

¹⁸ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során kibocsátott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen meghozták, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi

5.2. Javaslattétel

A nemzeti tanácsok legfontosabb jogosítványa, hogy jelölteket javasolhatnak az igazgatási szervekbe.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Az intézmények irányításában való részvétel

12. szakasz

A(z)által alapított azon **iskoláskor előtti, alap[AB13][AB14]- és középfokú nevelési és oktatási intézményekben, ahol a nevelési-oktatási tevékenység a nemzeti kisebbség nyelvén is folyik, vagy amelyekben a nemzeti kisebbség beszéde, nyelve vagy kultúrája külön tantárgyként szerepel, a nemzeti tanács:**

2. javaslatot tesz a helyi önkormányzat képviselőinek az igazgatóbizottság, illetve az iskolaszék tagjai sorába történő választására azon intézményben, ahol **az osztályok többségében az oktatási-nevelési tevékenység a nemzeti kisebbség nyelvén folyik, vagy amely az adott nemzeti kisebbség oktatása szempontjából kiemelt jelentőségűvé lett nyilvánítva.**

A(z) által alapított **diák- és egyetemistajóléti intézményekben** a nemzeti tanács:

aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

1. egy jelöltet javasol – az alapító képviselőjét. Ha a helyi önkormányzat területén több nemzeti kisebbség nyelve is hivatalos használatban van, akkor az érdekelt nemzeti tanácsok közös jelöltet javasolnak az igazgatóbizottság tagja személyére.”

Az említett jogosítványok körében a nemzeti tanács egyik leggyakrabban gyakorolt joga, hogy tagokat javasolhat az iskoláskor előtti, valamint az alap- és középfokú nevelési-oktatási intézmények igazgatási szerveibe.

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény
(SZK Hivatalos Közlönye, 88/2017., 27/2018. szám – egyéb törvény,
10/2019. és 27/2018. szám – egyéb törvény és 6/2020. szám)
„Az igazgatási szerv összetétele és kinevezése

116. szakasz

- **Az igazgatási szervet** az intézmény alkalmazottainak, a szülőknak, illetve más törvényes képviselőknek három-három képviselője, valamint **a helyi önkormányzat javaslatára megválasztott három képviselő** alkotja,
- **Az intézmény igazgatási szervének tagjait a helyi önkormányzat képviselőtestülete nevezi ki és menti fel,.....**
- **Abban az intézményben, ahol az oktató-nevelő munka valamennyi osztályban vagy azok többségében a nemzeti kisebbség nyelvén folyik, a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa javasolja a helyi önkormányzat három képviselőjét az igazgatási szervbe.**

E jog hatékony és szabályszerű gyakorlása érdekében fontos hangsúlyozni, hogy:

- Ha az erre **jogosult előterjesztő** – s ezáltal a nemzeti tanács is – **az eljárást nem a törvénnyel összhangban folytatja le, vagy a**

törvény rendelkezéseivel ellentétben javasol jelöltet, akkor a helyi önkormányzat közgyűlése határidőt jelöl ki annak a törvénnyel való összehangolására,

- Ha az erre **jogosult előterjesztő a kijelölt határidőn belül sem tesz eleget** a törvény rendelkezéseinek, akkor **a helyi önkormányzat képviselőtestülete az igazgatási szerv tagjait az előterjesztő javaslata nélkül nevezi ki,**
- **A helyi önkormányzat képviselőtestülete köteles elfogadni a törvényi előírásoknak megfelelően azon javaslatot, amely az intézmény alkalmazottai és a szülők közül jelöl tagokat az igazgatási szervbe, ugyanakkor a nemzeti tanácsok javaslatát nem köteles elfogadni,**
- **A helyi önkormányzat közgyűlése határozatot hoz az igazgatási szerv kinevezéséről,**
- **A kinevezésről szóló határozat végleges, és a nemzeti tanács jogosult előterjesztőként bírósági eljárásban támadhatja meg.**

**Az Igazgatóbizottság/Iskolaszék tagjainak megválasztására
vonatkozó javaslatról szóló Vélemény/Határozat - mintaszöveg**

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

_____ **VÁROS/KÖZSÉG**

VÁROSI/KÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLET

_____ **utca, _____ házszám**

Az oktatási és nevelési rendszer alapjairól szóló törvény (SZK *Hivatalos Közlönye*, 88/2017., 27/2018. szám – egyéb törvény, 10/2019. és 6/2020. szám) 116. szakaszának (8) bekezdése, a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK *Hivatalos Közlönye*, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) 12. szakasza (1) bekezdésének 2. pontja, továbbá a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____ _____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20____ _____-én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend)

_____ szakasza alapján¹⁹ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa/Végrehajtó Bizottság (a továbbiakban: Tanács/Végrehajtó Bizottság)²⁰ 20____ _____napján megtartott ülésén megalkotta/meghozta az alábbi

VÉLEMÉNYT/HATÁROZATOT

a _____-i „_____”
_____ iskoláskor előtti intézmény/iskola
Igazgatóbizottsága/Iskolaszéke tagjelöltjéről/tagjelöltjeiről

I.

A _____-i
_____ iskoláskor _____ előtti
intézmény/_____ iskola

Igazgatóbizottságába/Iskolaszékébe az alábbi jelölteket **javasoljuk**:

- _____ (utónév és családi név),
_____ (szakképzettség típusa és foka, illetve tudományos fokozat), _____
(helység/község/város neve), _____ utca,
házzám alatti lakos, személyi száma: _____

¹⁹ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

²⁰ Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e vagy sem a nemzeti tanács törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

személyazonosító igazolványának száma: _____,
jelöltet,

- _____ (utónév és családi név),
_____ (szakképzettség típusa és foka, illetve
tudományos fokozat), _____
(helység/község/város neve), _____ utca,
házsám alatti lakos, személyi száma: _____,
személyazonosító igazolványának száma: _____,
jelöltet,
- _____ (utónév és családi név),
_____ (szakképzettség típusa és foka, illetve
tudományos fokozat), _____
(helység/község/város neve), _____ utca,
házsám alatti lakos, személyi száma: _____,
személyazonosító igazolványának száma: _____,
jelöltet,

II.

E Határozatot jóváhagyás céljából át kell adni a Tanács elnökének a Tanács soron következő ülésén²¹/meg kell küldeni _____ város/község Közgyűlésének.²²

²¹ A Törvény 7. szakaszának (7) bekezdése előírja, hogy a Tanács a Végrehajtó Bizottság által hozott határozatot a soron következő ülésén hagyja jóvá a Tanács, ugyanakkor a Végrehajtó Bizottság határozata akkor is érvényben marad, ha a Tanács azt nem hagyja jóvá. A Végrehajtó Bizottság határozatának el nem fogadása esetén megszűnik a Végrehajtó Bizottság megbízása, de a határozat hatályban marad. Ennek megfelelően a Végrehajtó Bizottság ezen határozatai is – legalábbis a jelenleg érvényben lévő törvény alapján – jogerősek és kézbesíthetők a Vélemény/javaslat/hozzájárulás kérelmezője részére, valamint közzétehetőek a hirdetőtáblán és a Tanács hivatalos honlapján.

²² Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e vagy sem a nemzeti tanács törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

III.²³

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás²⁴

²³ E szakasz csak abban az esetben alkalmazandó, ha a Véleményt/Határozatot a nemzeti kisebbség Tanácsa hozta. A Végrehajtó Bizottság által alkotott Vélemény/hozott Határozat esetén ugyanilyen szakasznak kell lennie abban a határozatban is, amellyel a Tanács a Véleményt/Határozatot jóváhagyta.

²⁴ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

6. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI A HIVATALOS NYELV- ÉS ÍRÁSHASZNÁLAT TERÉN

A nyelv a személyes és/vagy kollektív identitás alapvető jellemzője. Ebből kifolyólag **az anyanyelv és az írás használatának joga** alkotmányos jog, amely a nemzeti kisebbségek sajátosságainak megőrzése érdekében különleges védelmet élvez.

A használat és a joggyakorlás területe szerint az anyanyelv és az írás használatának joga az alábbi részterületekre osztható:

- A **magánéletben** való használat joga,
- A **nyilvánosságban** való használat joga,
- A **hivatalos használat**hoz való jog.

A nyelv és írás hivatalos használatához való jog önmagában is összetett fogalom, amely számos, a legkülönbözőbb fajta intézkedést és tevékenységet foglal magában. Ezért a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsai a nemzeti kisebbségek nyelvének és írásának hivatalos használata terén számos különböző típusú jogosítvánnyal rendelkeznek. Általánosságban véve ezek az alábbi módon csoportosíthatók:

- A nemzeti kisebbség hivatalos nyelv- és íráshasználatának fejlesztése érdekében tett **intézkedések foganatosításához és tevékenységek végzéséhez** való jog;
- **Határozathozatali jog (megállapítási jog);**
- **Javaslattételi jog intézkedések és határozatok meghozatalához, tevékenységek végzéséhez,** valamint
- **Véleményezési jog.**

A nemzeti kisebbségek nyelve és írása a közhatalom mindhárom szintjén lehet hivatalos használatban:

- A helyi önkormányzat szintjén (**helyi**),

- Az autonóm tartományok szintjén (**tartományi**) és
- A Szerb Köztársaság szintjén (**köztársasági**).

A nemzeti kisebbségek hivatalos nyelv- és íráshasználatához való jogának gyakorlása **helyi szinten** - gyakoriságát és számszerűségét tekintve - e jog gyakorlásának legelterjedtebb módja, és a nemzeti kisebbségek tagjainak mindennapi élete szempontjából a legfontosabb.

A nemzeti kisebbségek jogainak és szabadságjogainak védelméről szóló törvény

(JSZK Hivatalos Közlönye, 11/2002. szám, SZMN Hivatalos Közlönye, 1/2003. szám – Alkotmányos Alapokmány és SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009. szám – egyéb törvény, 97/2013. szám – AB határozat és 47/2018. szám)

„Hivatalos nyelv- és íráshasználat

11. szakasz

Az olyan önkormányzat területén, ahol **a nemzeti kisebbségek hagyományosan élnek, nyelvük és írásuk egyenrangúan használható.**

.....

Ezen önkormányzatok területén **a helyi önkormányzat, a települések, utcák és terek elnevezését és más földrajzi neveket az adott nemzeti kisebbség nyelvén, annak hagyományai és helyesírása szerint is ki kell írni.....**

A helyi önkormányzatok településein,, melyeken **egy adott nemzeti kisebbség százalékaránya a település területén az utolsó népszámlálás adatai szerint eléri a 15%-ot, a helyi önkormányzat, a települések, terek és utcák elnevezését és más földrajzi neveket az adott nemzeti kisebbség nyelvén, annak hagyományai és helyesírása szerint is ki kell írni, akkor is, ha a helyi önkormányzat területén e nemzeti kisebbség nyelve nincs hivatalos használatban.”**

Sajátossága megőrzésének, s egyúttal a nemzeti kisebbség anyanyelve és írása egyenrangú használatának legfőbb bizonyítékául a nemzeti tanács alábbi két legfontosabb jogosítványa szolgál:

- hogy **önálló döntéseket hoz** (pl. a helyi önkormányzat, települések stb. hagyományos elnevezéseinek meghatározásáról) és
- **részt vesz egyes elnevezések** (pl. utcák, terek, városnegyedek stb.) **meghatározásában.**

6.1. Önálló döntéshozatal

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„5. Jogosítványok a hivatalos nyelv- és íráshasználat terén

22. szakasz

A nemzeti tanács:

1. **meghatározza** a helyi önkormányzatok, települések és egyéb földrajzi nevek nemzeti kisebbségi nyelvű **hagyományos elnevezéseit**, ha a helyi önkormányzat vagy a település területén **a nemzeti kisebbségi nyelv hivatalos használatban van...**”

E jog szabályszerű gyakorlása azt is jelenti, hogy annak során a nemzeti tanácsok kötelesek betartani bizonyos előírásokat:

- A hagyományos elnevezésről rendelkező jogi aktus neve **Határozat;**
- Az elnevezést meghatározó Határozatot **közzéteszik** a *Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönyében*, a Vajdasági Autonóm

Tartomány területén székhellyel rendelkező nemzeti tanácsok esetében pedig a *Vajdasági Autonóm Tartomány Hivatalos Lapjában*. A hagyományos elnevezésekről rendelkező határozatokat a helyi hivatalos közlönyben is közzéteszik;

- **A nemzeti tanács által meghatározott elnevezések e nemzeti kisebbség nyelvén hivatalos elnevezésekké válnak;**
- Ezek **nem helyettesíthetik a helyi önkormányzat, a települések és más földrajzi nevek szerb nyelvű és írásmódú elnevezését, hanem egyenrangúan és vele együtt használatosak;**
- A nemzeti tanács határozata önmagában nem elegendő, az is szükséges, hogy **az említett elnevezéseket a helyi önkormányzat közgyűlése a nemzeti kisebbségek nyelvén „használatba vegye”, tehát alapszabályba foglalja, azaz elvégezze a meglévő alapszabály megfelelő módosítását;**

A gyakorlatban gyakran megfelelnek arról, hogy a névváltoztatási eljárás során a helyi önkormányzatokról szóló törvény még egy feltételt előír: még egy szervezeti forma – a nemzetek közötti viszonyügyi tanács – kötelező részvételét.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007., 83/2014. szám – egyéb törvény,
101/2016- szám – egyéb törvény és 47/2018. szám)

93. szakasz

„A helyi önkormányzat képviselőtestülete dönt, és meghatározza a területén levő települések utcáinak, tereinek, városnegyedeinek, tanyacsoportjainak, valamint egyéb részeinek elnevezését..... **a helyi önkormányzati kérdésekben hatáskörrel rendelkező minisztérium előzetes jóváhagyásával.**

Ha a **helyi önkormányzat területén a nemzeti kisebbségi nyelv is hivatalos használatban van**, úgy az utcák, terek, városnegyedek, tanyacsoportok és más településrészek névváltoztatási eljárása során **ki kell kérni a nemzeti tanács és a nemzetek közötti viszonyügyi tanács véleményét.**”

Jóllehet a mindennapi élet gyakorlata másfajta véleményt sugallhat, a nemzetek közötti viszonyügyi tanács (NVT) megalapítása **a helyi önkormányzatok törvényben előírt kötelessége**. Az NVT megalapításáról szóló határozatban a konstitutív elemeken (összetétel és a tagok adatai) kívül definiálni kell annak hatáskörét, munkakörét és munkarendjét.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007., 83/2014. szám – egyéb törvény, 101/2016- szám – egyéb törvény és 47/2018. szám)

98. szakasz

„A vegyes nemzetiségű helyi önkormányzatokban megalakul a nemzetek közötti viszonyügyi tanács, mint önálló munkaszerv, amely jelen törvénnyel és az alapszabállyal összhangban a szerb nép és a nemzeti kisebbségek képviselőiből áll.

Jelen törvény értelmében az a helyi önkormányzat minősül vegyes nemzetiségű helyi önkormányzatnak, melyben a Szerb Köztársaság legutóbbi népszámlálása alapján az azonos nemzeti kisebbség összlétszáma az összlakosság több, mint 5%-a, vagy az összes nemzeti kisebbség összlétszáma az összlakosság több, mint 10%-a.

A nemzetek közötti viszonyügyi tanácsban a szerb nemzetiségűeknek és a helyi önkormányzat összlakosságának több, mint 1%-át kitevő nemzeti kisebbségeknek lehet képviselője.

A megválasztott nemzeti tanáccsal rendelkező nemzeti kisebbségek a nemzeti kisebbség tanácsbeli képviselőjét a nemzeti tanács javaslatára választják meg, a szerb képviselőkre pedig a helyi önkormányzat közgyűlésének a személyügyi kérdésekkel foglalkozó állandó munkabizottsága tesz javaslatot.”

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„5. Jogosítványok a hivatalos nyelv- és íráshasználat terén

10. szakasz*

A nemzeti tanács:

7) **javaslatot tesz** a nemzeti kisebbség **képviselőjének személyére** a helyi önkormányzat **nemzetek közötti viszonyügyi tanácsában;”**

6.2. Javaslattétel

A nemzeti kisebbségek hivatalos nyelv- és íráshasználatának egyik jellemzője, hogy a nemzeti tanács javaslattételi joga – a többi területtől eltérően – a konkrét jogosítványok legrészletesebb csoportját alkotja. Ugyanakkor ez valóban az egyik olyan jogkör, amelynek gyakorlása iránt állandó, folyamatos igény mutatkozik.

A nemzeti tanács kétfajta módon vesz részt az elnevezésekről való döntésben:

- **Javaslatot tesz** ezen elnevezések **módosítására**, és
- **Véleményt alkot** az ezen elnevezésekről való döntéshozatal során.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Jogszívtványok a hivatalos nyelv- és íráshasználat terén

22. szakasz

A nemzeti tanács:

2. javaslatot tesz az illetékes szervnek **a helyi önkormányzat elnevezését, a településneveket és egyéb földrajzi neveket jelölő tábláknak a nemzeti kisebbségi nyelven való kihelyezésére;**
3. javasolja **a nemzeti kisebbségi nyelv és írás hivatalossá tételét a helyi önkormányzat területén,**
4. javaslatot tesz **a nemzeti kisebbség szempontjából kiemelt jelentőségűnek ítélt utcák, terek, városnegyedek, tanyacsoportok, egyéb településrészek, valamint intézmények elnevezésének megváltoztatására,**
6. indítványozza **az illetékes szerv részére a nemzeti kisebbség nyelvének és írásának hivatalos használata feletti felügyelet gyakorlását.”**

E jog szabályszerű gyakorlása azt is jelenti, hogy annak során a nemzeti tanácsok kötelesek betartani bizonyos előírásokat:

- Ha a nemzeti tanács **javaslatot tesz** a területén levő települések utcái, terei, városnegyedei, tanyacsoportjai, valamint egyéb részei elnevezésének **módosítására**, akkor azt a **helyi önkormányzat Képviselőtestülete köteles indokolással ellátott Határozati javaslat formájában** előterjeszteni,
- A fenti Határozati javaslatot a **helyi önkormányzat Képviselőtestülete elé kell terjeszteni**,
- A nemzeti tanács a helyi önkormányzat, a települések **elnevezését**, valamint az egyéb földrajzi neveket jelölő tábláknak a nemzeti kisebbségi nyelven való **kihelyezésére** vonatkozó **javaslatát** köteles **indokolással ellátott Határozati javaslat formájában** előterjeszteni,
- A nemzeti tanácsnak **a névtáblák főútvonalakon történő kihelyezéséről szóló** fenti Határozatát a **helyi közutak kezeléséért felelős Városi/Általános Szolgálat**hoz vagy a **Szerbiai Újtjai Közvállalathoz** kell betérjeszteni.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007., 83/2014. szám – egyéb törvény, 101/2016- szám – egyéb törvény és 47/2018. szám)

94. szakasz

„Ha a helyi önkormányzat alapszabályának vagy más jogi aktusának tervezetében.... a településrészek elnevezésére vonatkozó rendelkezések tartalma nem felel meg a történelmi vagy valós tényeknek, ha ezek sértik a köz- és államérdeket, a nemzeti és vallási érzelmeket vagy a közérkölcset, úgy a helyi önkormányzati kérdésekben illetékes minisztérium az alapszabály, illetve más jogi aktus tervezetének átvételétől számított 60 napon belül megtagadja annak jóváhagyását.

Ha a helyi önkormányzati kérdésekben illetékes minisztérium 60 napon belül nem nyilatkozik, akkor úgy minősül, hogy a jóváhagyást megadta.”

**Határozat a hagyományos elnevezés meghatározásáról –
mintaszöveg**

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

_____ **VÁROS/KÖZSÉG**

VÁROSI/KÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLET

_____ **utca, _____ házszám**

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) 22. szakasza (1) bekezdésének 1. pontja, továbbá a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt)

ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend) _____ szakasza alapján ²⁵ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa/Végrehajtó Bizottság (a továbbiakban: Tanács/Végrehajtó Bizottság) 20____ napján megtartott ülésén meghozta az alábbi

HATÁROZATOT

_____ **Város/Község hagyományos elnevezésének meghatározásáról a _____ nemzeti kisebbség nyelvén és írásmódjával**

I.

A „_____” elnevezés _____ Város/Község _____ nemzeti kisebbségi nyelvű és írásmódú hagyományos elnevezéseként kerül meghatározásra.

II.

E Határozatot jóváhagyás céljából át kell adni a Tanács elnökének a Tanács soron következő ülésén²⁶/meg kell küldeni _____ Város/Község Közgyűlésének.²⁷

²⁵ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

²⁶ A Törvény 7. szakaszának (7) bekezdése előírja, hogy a Tanács a Végrehajtó Bizottság által hozott határozatot a soron következő ülésén hagyja jóvá a Tanács, ugyanakkor a Végrehajtó Bizottság határozata akkor is érvényben marad, ha a Tanács azt nem hagyja jóvá. A Végrehajtó Bizottság határozatának el nem fogadása esetén megszűnik a Végrehajtó Bizottság megbízása, de a határozat hatályban marad. Ennek megfelelően a Végrehajtó Bizottság ezen határozatai is – legalábbis a jelenleg érvényben lévő törvény alapján – jogerősek és kézbesíthetők a

III.²⁸

A határozatot közzé kell tenni a *SZK Hivatalos Közlönyében/a Vajdasági Autonóm Tartomány Hivatalos Lapjában*, _____ város/község *Hivatalos Lapjában*, a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás²⁹

Vélemény/javaslat/hozzájárulás kérelmezője részére, valamint közzétehető a hirdetőtáblán és a Tanács hivatalos honlapján.

²⁷ Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e a nemzeti tanács törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

²⁸ E szakasz csak abban az esetben alkalmazandó, ha a Véleményt/Határozatot a nemzeti kisebbség Tanácsa hozta. A Végrehajtó Bizottság által alkotott Vélemény/hozott Határozat esetén ugyanilyen szakasznak kell lennie abban a határozatban is, amellyel a Tanács a Véleményt/Határozatot jóváhagyta.

²⁹ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

Vélemény/Véleményezésről szóló határozat – mintaszöveg

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

_____ **VÁROS/KÖZSÉG**

VÁROSI/KÖZSÉGI KÉPVISELŐTESTÜLETE

VÁROSI/KÖZSÉGI KÖZIGAZGATÁSI HIVATAL

Településrészek, Utcák és Terek Elnevezéséért Felelős Bizottság

_____ **utca, _____ házszám**

A helyi önkormányzatokról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007., 83/2014.– egyéb törvény, 101/2016. – egyéb törvény és 43/2018. szám) 93. szakasza, a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) 22. szakasza (1) bekezdésének 6. pontja, továbbá a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban: Ügyrend)

_____ szakasza alapján ³⁰ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa/Végrehajtó Bizottság (a továbbiakban: Tanács/Végrehajtó Bizottság) 20____ _____ napján megtartott ülésén megalkotta/meghozta az alábbi

VÉLEMÉNYT/HATÁROZATOT

a Város/Község területén lévő településrészek/terek/utcák elnevezésének meghatározásáról szóló Határozati javaslat véleményezéséről

I.

Pozitív/negatív _____ vélemény _____ született a _____ Város/Község területén lévő településrész/tér/utca (_____ településrész/tér/utca) elnevezésének meghatározásáról szóló Határozati javaslatról, melyet a Településrészek, Utcák és Terek Elnevezéséért Felelős Bizottság a 20 _____ napján megtartott (_____ számú) ülésén elfogadott.

II.

E Határozatot jóváhagyás céljából át kell adni a Tanács elnökének a Tanács soron következő ülésén³¹/meg kell küldeni

³⁰ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

³¹ A Törvény 7. szakaszának (7) bekezdése előírja, hogy a Tanács a Végrehajtó Bizottság által hozott határozatot a soron következő ülésén hagyja jóvá a Tanács, ugyanakkor a Végrehajtó Bizottság határozata akkor is érvényben marad, ha a Tanács azt nem

III.³³

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás³⁴

hagyja jóvá. A Végrehajtó Bizottság határozatának el nem fogadása esetén megszűnik a Végrehajtó Bizottság megbízása, de a határozat hatályban marad. Ennek megfelelően a Végrehajtó Bizottság ezen határozatai is – legalábbis a jelenleg érvényben lévő törvény alapján – jogerősek és kézbesíthetők a Vélemény/javaslat/hozzájárulás kérelmezője részére, valamint közzétehetőek a hirdetőtáblán és a Tanács hivatalos honlapján.

³² Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e a nemzeti tanács törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

³³ E szakasz csak abban az esetben alkalmazandó, ha a Véleményt/Határozatot a nemzeti kisebbség Tanácsa hozta. A Végrehajtó Bizottság által alkotott Vélemény/hozott Határozat esetén ugyanilyen szakasznak kell lennie abban a határozatban is, amellyel a Tanács a Véleményt/Határozatot jóváhagyta.

³⁴ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

7. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI A KULTÚRA TERÉN

Függetlenül attól, hogyan határozzuk meg a „kultúra” fogalmát, a nemzeti tanácsok jogosítványainak szempontjából ez az egyik legbonyolultabb és legnagyobb kihívást jelentő terület. Ennek számos oka van:

- Egy olyan területről van szó, melyen **a nemzeti kisebbség múltja, jelene és jövője összetalálkozik és összefonódik.**
- Egy olyan rendkívül **széttagolt és sokszínű jogi keretről** van szó, melynek helyes és hatékony alkalmazása szempontjából meghatározó, döntő fontosságú a **könyvtártudományra, levéltári tudományra, muzeológiára, irodalomra, irodalomtudományra, könyvkiadásra, zenére, képzőművészetre, régészetre** stb. vonatkozó előírások ismerete.
- E területen **a stratégiai döntések és tevékenységek dominálnak,**
- Jellemző rá, hogy ezen a területen a nemzeti tanács igen **tevékeny, számos kezdeményezést tesz,**
- Ezért e területen rendkívül fontos a nemzeti tanács kapacitása, mivel
- Elérendő célja hármas: a kultúra **megőrzése, fejlesztése és terjesztése.**

A nemzeti tanácsokra ruházott összes jogosítvány jogi természetete szerint az alábbiakra oszlik:

- **alapítói és/vagy intézményigazgatási jogok,**
- **részvétel az intézmények irányításában (az igazgatóbizottsági tagok kinevezése és véleményezése), valamint**

- **egyéb kulturális jogosítványok.**

Minden említett csoportba számos konkrét jogosítvány tartozik. Az eddigi tapasztalatok és adatok azt bizonyítják, hogy ezek egy részét nem gyakorolják, mivel nincs rájuk igény vagy nincs elegendő kapacitás magas színvonalú gyakorlásukra, miközben a többi jogot különböző módokon gyakorolják, attól függően, hogy konkrétan melyik nemzeti tanácsról van szó.

Stratégiai szempontból a nemzeti tanács legfontosabb kulturális joga az, hogy javaslatot tehet arra, hogy egy adott intézményt a nemzeti kisebbség számára kiemelt jelentőségűnek nyilvánítsanak.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Az intézmények irányításában való részvétel

17. szakasz

.....**A nemzeti tanács javaslatára** az intézményalapító az alapítói okirat módosításával megállapíthatja, hogy **a kulturális intézmény az adott nemzeti kisebbség számára kiemelt jelentőségű.**”

7.1. Az igazgatóbizottsági tagok kinevezése

A nemzeti tanács legfontosabb joga, hogy jogosult kinevezni az igazgatási szerv tagjait.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Az intézmények irányításában való részvétel

17. szakasz

Azon kulturális intézményekben, melyek **alapítói okiratának módosításával megállapították, hogy azok a nemzeti kisebbség számára kiemelt jelentőségűek**, a nemzeti tanács:

1. a kultúrát szabályozó törvény alapján **kinevezi az intézmény igazgatóbizottságának legalább egy tagját, ……….**”

A kultúráról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 13/2016., 30/2016. szám – helyesbítés és 6/2020. szám)

42. szakasz

(……) az olyan intézmény igazgatóbizottságába, melynek **módosított alapító okirata kimondta, hogy az intézmény a kulturális egyediség megőrzése, fejlesztése és előmozdítása, a nemzeti kisebbség nemzeti identitásának megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségű, legalább egy tagot az adott nemzeti kisebbség nemzeti tanácsának a javaslatára kell kinevezni.**”

7.2. Véleménynyilvánítás

A nemzeti tanácsok azon joga, hogy különböző típusú véleményeket fogalmazzanak meg, egyike azon jogosultságuknak, melyek gyakorlása iránt állandó igény mutatkozik.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Az intézmények irányításában való részvétel

17. szakasz

Azon kulturális intézményekben, melyek **alapítói okiratának módosításával megállapították, hogy azok a nemzeti kisebbség számára kiemelt jelentőségűek**, a nemzeti tanács:

2. véleményezi **az intézmény igazgatóbizottságába javasolt tagokat**;
3. véleményt nyilvánít az intézmény **igazgatóválasztási eljárása során.**”

Ugyanakkor a tapasztalat azt mutatja, hogy az utóbbi években egy, a nemzeti kisebbségek tagjainak mindennapi élete szempontjából teljesen eltérő véleménynyilvánítási jog volt a legfontosabb jog, melyet legtöbbször gyakoroltak.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Egyéb kulturális jogok

18. szakasz

A nemzeti tanács:

10. **javaslatot tesz** a Köztársaság, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzat **költségvetési eszközeinek** a nemzeti kisebbségi kulturális intézmények, rendezvények és egyesületek számára **nyilvános pályázat útján történő odaítélésére...**”

A kultúráról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 13/2016., 30/2016. szám – helyesbítés és 6/2020. szám)

„Kulturális projektek finanszírozása és társfinanszírozása

76. szakasz

A nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa **javaslatot tesz** a Köztársaság, az autonóm tartomány és a helyi önkormányzat **költségvetési eszközeinek nyilvános pályázat útján történő odaítélésére** a nemzeti kisebbségi kulturális intézmények, rendezvények és egyesületek számára...”

A Törvény e fontos jogosítványt előíró rendelkezései nem teszik lehetővé annak közvetlen alkalmazását. Ezért e jogosítvány hatékony gyakorlása szempontjából rendkívül fontos a végrehajtási rendelet tartalma, amely minden szükséges adatot tartalmaz arról, hogy:

- minden illetékes szerv (Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium, Tartományi Kulturális Titkárság, illetve a helyi önkormányzat szervei) köteles **nyilvános pályázatot hirdetni** a kulturális projektekre vonatkozó **finanszírozási vagy társfinanszírozási javaslatok összegyűjtése** céljából,
- a nyilvános pályázatot **évente legalább egyszer ki kell írni**,
- az illetékes szervek **a nyilvános pályázati kiírást kötelesek közzétenni hivatalos honlapjukon és a pályázat célterületén megjelenő legalább egy nyomtatott napilapban**,
- a pályázat benyújtásának határideje **nem lehet rövidebb a pályázat nyomtatott napilapban történt közzétételének napjától számított 30 napnál**,
- a pályázaton **részt vehetnek kulturális tevékenységre bejegyzett intézmények, művészeti és egyéb egyesületek, magánszemélyek, valamint a kulturális élet egyéb szereplői**,

- a pályázat benyújtása a **pályázati dokumentáció részét képező külön nyomtatványon történik, amely elérhető az illetékes szerv hivatalos honlapján,**
- fontos, hogy a pályázati nyomtatvány **rendesen, hiánytalanul legyen kitöltve, tartalmazza a projekt részletes leírását és indokolását, kidolgozott és részletes költségvetését, a pályázó erőforrásairól szóló pontos és hiánytalan adatokkal együtt,**
- a projekteket a **bizottság minden tagja külön-külön, egyenként értékeli, és a bizottság köteles írásban, a projektek elfogadásának, illetve elutasításának okait felsorolva indokolni döntéseit.**

A Szerb Köztársaság, az autonóm tartomány, illetve a helyi önkormányzat költségvetéséből finanszírozott és társfinanszírozott kulturális projektek kiválasztásának feltételeiről, szempontjairól és módjáról szóló rendelet

(SZK Hivatalos Közlönye, 105/2016. és 112/2017. szám)

3. szakasz

„A projektek **értékelésének szempontjai...**

- 1) a **projekt kulturális közérdeknek és a pályázat prioritásainak való megfelelése,**
- 2) a projekt **minősége és tartalmi újszerűsége,**
- 3) a projekt megvalósításához szükséges alábbi **erőforrások:**
 1. **szakmai, illetve művészeti erőforrások,**
 2. egyéb **szükséges források.**
- 4) **pénzügyi terv** – kidolgozottság, a munkaprogrammal való összhang, gazdaságosság és több finanszírozási forrás bevonása,
- 5) a **minőségre gyakorolt hatás mértéke**”

Vélemény/Véleményezésről szóló határozat – mintaszöveg

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

KULTURÁLIS ÉS TÁJÉKOZTATÁSI MINISZTERIUM/TARTOMÁNYI

TITKÁRSÁG/ _____ **VÁROS/KÖZSÉG**

VÁROSI/KÖZSÉGI KÖZIGAZGATÁSI HIVATAL

Városi/Községi _____ **Titkárság**³⁵

_____ **utca,** _____ **házzám**

A kultúráról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 13/2016. és 30/2016. szám) 76. szakaszának (5) bekezdése, a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) 18. szakasza (1) bekezdésének 10. pontja, továbbá a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20 ____ _____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20 ____ _____-én/án kelt) ügyrendjének (a továbbiakban:

³⁵ Válassza ki az egyik lehetőséget az adott helyzettől függően, tehát hogy hová nyújtja be az iratot.

Ügyrend) _____ szakasza alapján ³⁶ a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Tanács)/Végrehajtó Bizottság 20____
_____ -én/án megtartott ülésén megalkotta/meghozta az alábbi

VÉLEMÉNYT/HATÁROZATOT

a kulturális projektek nyilvános pályázat útján történő finanszírozására és társfinanszírozására odaítélendő költségvetési eszközök elosztásáról szóló javaslat véleményezéséről

I.

Véleményünk **pozitív/negatív** és **pénzeszközök odaítélését javasoljuk** _____-nak/nek (a pályázó neve vagy elnevezése) a Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium/Tartományi _____ Titkárság/ _____ Város/Község kulturális projektek finanszírozására és társfinanszírozására kiírt nyilvános pályázatára benyújtott _____ című (projektnevé) projektje részére.

/

Véleményünk **pozitív/negatív** és **pénzeszközök odaítélését javasoljuk** a Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium/Tartományi _____ Titkárság/ _____ Város/Község kulturális projektek finanszírozására és társfinanszírozására kiírt nyilvános pályázatára benyújtott alábbi projektek részére.³⁷

³⁶ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

³⁷ Válassza ki az egyik felkínált lehetőséget attól függően, hogy az elosztandó pénzeszközökre pályázó egy vagy több projektet kell-e véleményezni.

Sorszám	Projektneve	Pályázó neve	Indokolás ³⁸
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

II.

E Határozatot jóváhagyás céljából át kell adni a Tanács elnökének a Tanács soron következő ülésén³⁹/meg kell küldeni a Kulturális Minisztérium/Tartományi _____ Titkárság/_____ Város/Község _____ Titkársága részére.⁴⁰

³⁸ Pl. a Tanács javasolja, hogy a _____ támogassa anyagilag a _____ művészete és kultúrája megőrzése/fejlesztése/terjesztése, a kitűnő koncepció és a téma megközelítése, a téma súlya és jelentősége, a téma feldolgozása, a projekt hosszú időtartama, a _____ nemzeti kisebbséghez tartozó nagyszámú fiatal munkatárs alkalmazása szempontjából jelentős projekt megvalósítását, mivel a nemzeti kisebbség hagyományos rendezvényéről van szó, melyet a pályázó korábban többször sikeresen bonyolított le, és amely rendezvény nagy jelentőséggel bír a _____ kulturális identitásának megőrzése szempontjából.

³⁹ A Törvény 7. szakaszának (7) bekezdése előírja, hogy a Tanács a Végrehajtó Bizottság által hozott határozatot a soron következő ülésén hagyja jóvá a Tanács, ugyanakkor a Végrehajtó Bizottság határozata akkor is érvényben marad, ha a Tanács azt nem hagyja jóvá. A Végrehajtó Bizottság határozatának el nem fogadása esetén megszűnik a Végrehajtó Bizottság megbízása, de a határozat hatályban marad. Ennek megfelelően a Végrehajtó Bizottság ezen határozatai is – legalábbis a jelenleg érvényben lévő törvény alapján – jogerősek és kézbesíthetők a Vélemény/javaslat/hozzájárulás kérelmezője részére, valamint közzétehetőek a hirdetőtáblán és a Tanács hivatalos honlapján.

⁴⁰ Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e vagy sem a nemzeti tanács

III.⁴¹

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

*Indokolás*⁴²

MEGJEGYZÉS: A nyilvános pályázat útján odaítélendő eszközök elosztásáról szóló határozatot hozó bizottságok határozatuk Indokolásában kötelesek részletesen, teljeskörűen megindokolni és tényekkel alátámasztani döntésüket, ha az eltér a nemzeti tanácsok Javaslatától/Véleményétől. Minden ezzel ellentétes magatartás értelmetlenné teszi a nemzeti tanácsok bármiféle eljárásban való részvételét.

törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

⁴¹ Jelen szakaszt csak abban az esetben kell alkalmazni, ha a Véleményt/Határozatot a Tanács alkotta/hozta. A Végrehajtó Bizottság által alkotott Vélemény/hozott Határozat esetén ugyanilyen szakasznak kell lennie abban a határozatban is, amellyel a Tanács a Véleményt/Határozatot jóváhagyta.

⁴² A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

8. A NEMZETI TANÁCSOK JOGOSÍTVÁNYAI A TÁJÉKOZTATÁS TERÉN

A nemzeti tanácsok jogosítványai tekintetében a tájékoztatás területe sok mindenben hasonlít a kultúra területéhez. E terület:

- alapfunkciója – a **tájékoztatás** – mellett létezik egy másik, ugyanolyan fontos feladata is: hogy a tájékoztatás hozzájáruljon a nemzeti kisebbségek **kulturális és nyelvi identitásának megőrzéséhez**,
- vonatkozásában elvárható a nemzeti tanácsok **proaktív hozzáállása**,
- **teljes körű, hatékony és szabályszerű működéséért azonos felelősség terheli a közhatalmi szerveket és a nemzeti tanácsokat.**

A tájékoztatáshoz való jog szintén alkotmányos alapjog. Szerbiában a nemzeti kisebbségek a tájékoztatáshoz való jog kettős garanciáját élvezik. Az egyik a tájékoztatáshoz való általános jog, amely minden állampolgár számára garantált, míg a másik az anyanyelven történő tájékoztatáshoz való jog, melynek egyetlen célja a nemzeti kisebbségek sajátosságainak megőrzése.

A Szerb Köztársaság Alkotmánya
(SZK Hivatalos Közlönye, 98/2006. szám)

„A tájékoztatáshoz való jog

51. szakasz

Mindenkit megillet **a közérdekű kérdésekről való hiteles, átfogó és kellő időben történő tájékoztatáshoz** való jog, és a

tömegtájékoztatási eszközök e jogot kötelesek tiszteletben tartani.”

A sajátosság megőrzéséhez való jog

„79. szakasz

„A nemzeti kisebbségek tagjainak joga van:

- **a saját nyelvükön történő teljes körű, kellő idejű és elfogulatlan tájékoztatáshoz;**
- **az információk és eszmék saját nyelvükön való kifejezéséhez, befogadásához és egymással való kicseréléséhez;**
- **saját tömegtájékoztatási eszközök alapításához.”**

Az ezen a területen a nemzeti tanácsokra ruházott összes jogosítvány jogi természete alapján felosztható az alábbiakra:

- **alapítói és/vagy intézményigazgatási jogok,**
- **részvétel az intézmények irányításában (javaslattétel és véleményezés),**
- **részvétel a határozatok meghozatalában, és**
- **egyéb jogok a tájékoztatás terén.**

Minden említett csoportba számos konkrét jogosítvány tartozik. Ennek ellenére a tapasztalat azt mutatja, hogy az utolsó csoportba tartozó jogok egyikét gyakorolják legtöbbször, jóllehet az nem stratégiai, hanem operatív jellegű. Ezen nem kell csodálkozni, hiszen a tájékoztatásnak van még egy ismérve – a folyamatos és megfelelő mértékű finanszírozás iránti igény. A nemzeti kisebbségek tájékoztatáshoz való joga gyakorlásának egyik legfontosabb módja a Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium, a Tartományi Tájékoztatási Titkárság és a helyi önkormányzatok által rendszeresen kiírt különböző pályázatokon való részvétel. Ezen kívül rendelkezésükre áll egy kiegészítő bevételi forrás is – a Nemzeti Kisebbségi Költségvetési Alap, melyet nemrég még az Államigazgatási és

Helyi Önkormányzati Minisztérium kezelt, a minisztériumokról szóló új törvény alapján azonban átkerült az **Emberi és Kisebbségi Jogi és Társadalmi Párbeszédért Felelős Minisztérium** hatáskörébe.

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Nemzeti Kisebbségi Költségvetési Alap

119. szakasz

A Költségvetési Alap pénzeszközeit **nyilvános pályázat** útján ítélik oda a **kultúra, az oktatás, a tájékoztatás, valamint a hivatalos nyelv- és íráshasználat területére vonatkozó programok és projektek finanszírozására**

MEGJEGYZÉS: A Költségvetési Alap által pénzügyileg támogatott prioritási terület meghatározása a Nemzeti Kisebbségek Tanácsának ülésén történik a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsainak, illetve a Nemzeti Kisebbségek Nemzeti Tanácsai Koordinációs Testületének javaslata alapján.

A véleményezési joggal kapcsolatban érdemes megemlíteni néhány dolgot:

- Nagy súllyal eshet latba a nemzeti tanácsok **tekintélye** és a tájékoztatás terén megvalósítani tervezett projektekről nyilvánított **véleményük minősége,**
- Az e kérdésben elfoglalt álláspontjukat **általában figyelembe veszik,**

- **A finanszírozást és társfinanszírozást célzó pályázatok nyilvánosak,**
- A pályázatot kiíró szerv **köteles beszerezni a nemzeti tanács véleményét,**
- **Alapfeltétel,** hogy e szerv **kellő időben eljuttassa** a nemzeti tanácsokhoz **a teljes dokumentációt,** hogy azoknak elegendő idő álljon rendelkezésükre véleményük kialakításához,
- A véleményezés során figyelembe kell venni, hogy a tapasztalat szerint **eddig a legnagyobb problémát a jóváhagyott projektek megvalósítása jelentette.**

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám)

„Egyéb jogok a tájékoztatás terén

21. szakasz

A nemzeti tanács:.....

2. **javaslatot tesz** a közhatalmi szerv által kiírt nyilvános pályázatra benyújtott projektek támogatását célzó **pénzeszközök elosztására, a nemzeti kisebbség tagjai tájékoztatása minőségének növelése érdekében;....”**

Köztájékoztatási és médiatörvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 83/2014., 58/2015. és 12/2016. szám - autentikus értelmezés)

„A nemzeti kisebbségek tájékoztatáshoz való jogának érvényesítése

13. szakasz

„Annak érdekében, hogy lehetővé tegye **a nemzeti kisebbségeknek a saját nyelvükön való tájékoztatáshoz, továbbá saját kultúrájuk és**

identitásuk ápolásához való jogának érvényesítését, társfinanszírozás útján..... biztosítja a nemzeti kisebbségek nyelvén tájékoztató média eszközeinek egy részét vagy más munkafeltételeit.

Pályázati bizottság

24. szakasz

..... **A nemzeti kisebbségek tagjai tájékoztatása** minőségi szintjének emelésére kiírt pályázatra benyújtott projektekhez **kötelező beszerezni** az adott nemzeti kisebbség **nemzeti tanácsának véleményét.**"

Vélemény/Véleményezésről szóló határozat – mintaszöveg

_____ **NEMZETI KISEBBSÉG**

NEMZETI TANÁCSA

Szerb Köztársaság

Ügyiratszám: _____

Dátum: _____

Helység: _____

**KULTURÁLIS ÉS TÁJÉKOZTATÁSI MINISZTERIUM/TARTOMÁNYI
TÁJÉKOZTATÁSI**

TITKÁRSÁG/_____VÁROS/KÖZSÉG

Városi/Községi Közigazgatási Hivatal

Városi/Községi _____ Titkárság

_____ **utca, _____ házszám**

A köztájékoztatási és médiatörvény (SZK Hivatalos Közlönye, 83/2014., 58/2015. és 12/2016. szám - autentikus értelmezés) 24. szakaszának (2) bekezdése, a nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény (SZK

Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám - AB határozat, 55/2014. és 47/2018. szám) 21. szakasza (1) bekezdésének 2. pontja, továbbá a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt) Alapszabályának (a továbbiakban: Alapszabály) ____ szakasza, valamint a nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (_____ számú, 20_____-én/án kelt) ügyrendjének⁴³(a továbbiakban: Ügyrend) _____ szakasza alapján a _____ nemzeti kisebbség Nemzeti Tanácsa (a továbbiakban: Tanács)/Végrehajtó Bizottság 20_____-én/án megtartott ülésén megalkotta/meghozta az alábbi

VÉLEMÉNYT/HATÁROZATOT

a tájékoztatás terén megvalósítandó projektek nyilvános pályázat útján finanszírozására és társfinanszírozására odaítélendő költségvetési eszközök elosztásáról szóló Javaslat véleményezéséről

I.

Véleményünk **pozitív/negatív** és **pénzeszközök odaítélését javasoljuk** _____ (a pályázó elnevezése vagy neve) a Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium/Tartományi Tájékoztatási Titkárság/_____Város/Község kulturális projektek finanszírozására és társfinanszírozására kiírt nyilvános pályázatára benyújtott „_____” című (projektnév) projektje részére.

⁴³ A felkínált lehetőségek közül válassza ki az összeset vagy néhányat a nemzeti kisebbség nemzeti tanácsa belső szervezeti formájától, valamint munka- és döntési módszerétől függően.

/

Véleményünk **pozitív/negatív** és **pénzeszközök odaítélését javasoljuk** a Kulturális és Tájékoztatási Minisztérium/Tartományi Tájékoztatási Titkárság/_____Város/Község kulturális projektek finanszírozására és tárfinanszírozására kiírt nyilvános pályázatára benyújtott alábbi projektek részére.⁴⁴

II.

E Határozatot jóváhagyás céljából át kell adni a Tanács elnökének a Tanács soron következő ülésén⁴⁵/meg kell küldeni a Kulturális Minisztérium/Tartományi Tájékoztatási Titkárság/_____Város/Község _____ Titkársága részére.⁴⁶

III.⁴⁷

⁴⁴ Válassza ki az egyik felkínált lehetőséget attól függően, hogy az elosztandó pénzeszközökre pályázó egy vagy több projektet kell-e véleményezni.

⁴⁵ A Törvény 7. szakaszának (7) bekezdése előírja, hogy a Tanács a Végrehajtó Bizottság által hozott határozatot a soron következő ülésén hagyja jóvá a Tanács, ugyanakkor a Végrehajtó Bizottság határozata akkor is érvényben marad, ha a Tanács azt nem hagyja jóvá. A Végrehajtó Bizottság határozatának el nem fogadása esetén megszűnik a Végrehajtó Bizottság megbízása, de a határozat hatályban marad. Ennek megfelelően a Végrehajtó Bizottság ezen határozatai is – legalábbis a jelenleg érvényben lévő törvény alapján – jogerősek és kézbesíthetők a Vélemény/javaslat/hozzájárulás kérelmezője részére, valamint közzétehető a hirdetőtáblán és a Tanács hivatalos honlapján.

⁴⁶ Válassza ki a felkínált lehetőségek egyikét attól függően, hogy a Tanács Alapszabályában a Végrehajtó Bizottságra ruházta-e vagy sem a nemzeti tanács törvényben előírt jogosítványainak gyakorlásával kapcsolatos egyes kérdésekről való döntés jogát.

⁴⁷ E szakasz csak abban az esetben alkalmazandó, ha a Véleményt/Határozatot a nemzeti kisebbség Tanácsa hozta. A Végrehajtó Bizottság által alkotott Vélemény/hozott Határozat esetén ugyanilyen szakasznak kell lennie abban a határozatban is, amellyel a Tanács a Véleményt/Határozatot jóváhagyta.

A határozatot közzé kell tenni a Tanács hirdetőtábláján és hivatalos honlapján.

Indokolás⁴⁸

MEGJEGYZÉS: A nyilvános pályázat útján odaítélendő eszközök elosztásáról szóló határozatot hozó bizottságok határozatuk indokolásában kötelesek részletesen, teljeskörűen megindokolni és tényekkel alátámasztani döntésüket, ha az eltér a nemzeti tanácsok Javaslatától/Véleményétől. Minden ezzel ellentétes magatartás értelmetlenné teszi a nemzeti tanácsok bármiféle eljárásban való részvételét.

⁴⁸ A jó közigazgatás elvének megfelelően a jogokról és kötelezettségekről rendelkező minden jogi aktusnak – s ezáltal a közhatalmi jogosítványok gyakorlása során meghozott aktusoknak is – rendelkeznie kell indokolással, különösen akkor, ha az ülés jegyzőkönyve, melyen kibocsátották, nem képezi kötelező mellékletüket. Az indokolásnak tartalmaznia kell – és ezáltal a nyilvánosság számára elérhetővé tennie – azokat a döntő tényeket, melyek indokolják a pontosan meghatározott tartalmú jogi aktus kibocsátását és meghozatalának módját, mint pl. az Adatmódosításról szóló határozat 1a. számú mintaszövege.

9. A NEMZETI TANÁCSOK ÉS A FÜGGETLEN SZERVEK

9.1. Az alapvető jogok biztosa

A nemzeti tanácsok közhatalmi jogosítványainak gyakorlására vonatkozóan az alapvető jogok biztosa számos rendkívül fontos jogosítvánnyal rendelkezik.

Az alapvető jogok biztosáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 79/2005. és 54/2007. szám)

„17. szakasz

Az alapvető jogok biztosa.... **ellenőrzi az állampolgárok jogainak tiszteletben tartását**, megállapítja a közigazgatási szervek jogi aktusaival, cselekményeivel vagy mulasztásával elkövetett jogsértéseket..... **ellenőrzi a közigazgatási szervek munkájának törvényességét és szabályszerűségét....**

18. szakasz

Az alapvető jogok biztosa jogosult a hatáskörébe tartozó **törvényjavaslatok előterjesztésére.**

Az alapvető jogok biztosa **törvények módosítását és kiegészítését kezdeményezheti a Kormánynál, illetve az Országgyűlésben....**

Az alapvető jogok biztosa a jogszabály-előkészítő tevékenység során **kifejtheti véleményét a Kormánynak és az Országgyűlésnek** az állampolgári jogok védelme szempontjából fontos kérdéseket szabályozó **törvényjavaslatokról és egyéb javasolt jogszabályokról.**

19. szakasz

Az alapvető jogok biztosa **eljárást indíthat az Alkotmánybíróság előtt** a törvények, egyéb jogszabályok és általános jogi aktusok **alkotmányosságának és törvényességének elbírálására.**

20. szakasz

Az alapvető jogok biztosa jogosult nyilvánosan kezdeményezni az állampolgári jogok megsértéséért felelős tisztségviselő felmentését, illetve az elkövetett jogsértésért közvetlenül felelős köztisztviselő elleni fegyelmi eljárás megindítását....”

Az alapvető jogok biztosa eljárást indít:

1. **Panasz** alapján és/vagy
2. **Saját kezdeményezésére.**

E védőmechanizmus hatékonysága érdekében feltétlenül teljesülnie kell néhány feltételnek:

3. A jogsérelmet elszenvedett állampolgár védelme során az alapvető jogok biztosának **nem az első, hanem az utolsó lépcsőfoknak** kell lennie,
4. Ezért **a panasz benyújtása előtt** a panasztevőnek a **megfelelő jogi eljárásban minden rendelkezésére álló jogorvoslati eszközzel meg kell kísérelnie jogainak védelmét,**
5. Ennek elmulasztása esetén az alapvető jogok biztosa **nem indít eljárást a benyújtott panasz alapján, hanem kioktatja a panasztevőt a rendelkezésére álló jogorvoslati eszközökről és utasítja a megfelelő jogi eljárás megindítására,**
6. Az alapvető jogok biztosa **kivételesen,** minden jogorvoslati lehetőség kimerítése előtt is megindíthatja az eljárást (ha ennek elmaradása esetén **a jó közigazgatás elvének megsértése, a közigazgatási szervnek a panasztevővel szembeni különösen inkorrekt magatartása, késedelmes munkája miatt a panasztevőnek ebből pótolhatatlan kára származna.....**

Panaszt nyújthat be:

Az alapvető jogok biztosáról szóló törvény[AB15][AB16]

(SZK Hivatalos Közlönye, 79/2005. és 54/2007. szám)

„25. szakasz

Minden olyan hazai vagy külföldi természetes vagy jogi személy, aki úgy véli, hogy a közigazgatási szerv jogi aktusa, cselekménye vagy mulasztása jogsértést okozott neki....”

A panasz a közigazgatási szerv jogsértése elkövetésétől, illetve a jogsértésre vonatkozó utolsó eljárási cselekménytől vagy mulasztástól számított egy éven belül nyújtható be.

E határidő megszakad és újra kezdődik a közigazgatási szerv vagy a panasztevő bármely eljárási cselekménye vagy tevékenysége (pl. a közigazgatási szervnek az előző mulasztása miatt írt panaszlevél) esetén.

X	365 nap 12 hónap 1 év	Az alapvető jogok biztosához benyújtható panasz
----------	--	--

A nemzeti tanácsok benyújthatnak és be is kell nyújtaniuk panaszt az alapvető jogok biztosához:

- 1) **Saját jogaik sérülése esetén**, ha nem gyakorolhatják a rájuk ruházott jogosítványokat vagy az állami szervek nem teljesítik a velük szemben vállalt kötelezettségeiket (**saját nevükben**),

- 2) Az általuk képviselt **nemzeti kisebbséghez tartozó személyjogainak** sérülése esetén (**a nemzeti kisebbséghez tartozó személynevében**).

A nemzeti tanácsok ezt két jogalapon tehetik meg.

Az alapvető jogok biztosáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 79/2005. és 54/2007. szám)

„25. szakasz

Minden olyan természetes vagy jogi személy, aki úgy véli, hogy
..... panaszt nyújthat be az alapvető jogok biztosához.”

A nemzeti kisebbségek nemzeti tanácsairól szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 72/2009., 20/2014. szám – AB határozat, 55/2014.
és 47/2018. szám)

„1. Általános jogosítványok

10. szakasz

A nemzeti tanács,

12) panaszt tesz az alapvető jogok biztosánál, ha úgy ítéli, hogy
sérültek az alkotmánnyal és törvénnyel szavatolt jogai és
szabadságai.....”

A panasz benyújtható **írásban vagy szóban jegyzőkönyvbe mondható.**

A panasz benyújtása **ingyenes**, tehát nem kell érte illetéket vagy
bármilyen díjat fizetni.

A panasznak az alapvető jogok biztosához történő benyújtásához a nemzeti tanácsnak nincs szüksége hozzájárulásra vagy felhatalmazásra.

A panasz megfogalmazása történhet:

- **szabad formában,** és
- **panaszbejelentő nyomtatvány kitöltésével,** amely az alapvető jogok biztosának hivatalos honlapján található.

A panasz megfogalmazásának módjától függetlenül fontos, hogy az:

- **világos,**
- **érthető,**
- **precíz,**
- **tömör** legyen, és
- tartalmazza a **pontos és szükséges** adatokat
 - a **panasztevőről** vagy a jog- és/vagy érdeksérelmet elszenvedő személyről
 - a **jog- és/vagy érdeksérelmet vélelmezhetően elkövetőről,** és
 - a **jogi aktusról és/vagy cselekményről/mulasztásról.**

9.2. Esélyegyenlőségi Biztos

Elég sok a hasonlóság a nemzeti tanácsok és az Esélyegyenlőségi Biztos közti kapcsolat, valamint az alapvető jogok biztosa és a nemzeti tanácsok közti kapcsolat között. Ugyanakkor nem elhanyagolható az e két független szerv eltérő hatásköréből eredő különbségek száma és jelentősége sem.

Az Esélyegyenlőségi Biztosnak ugyanis vannak olyan illetékességei, melyekkel az alapvető jogok biztosa nem rendelkezik.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 22/2009. szám)

„Az Esélyegyenlőségi Biztos hatásköre

33. szakasz

Az Esélyegyenlőségi Biztos:

1. **befogadja és kivizsgálja a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése miatt benyújtott panaszokat.... és intézkedéseket fogantatosít....;**
3. **panaszokat nyújt be** a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése miatt, és
4. **szabálysértési feljelentéseket tesz a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése miatt”**

38. szakasz

Egyéb eljárási cselekmények végrehajtása előtt az Esélyegyenlőségi Biztos **békéltető eljárás lefolytatását javasolja** a mediációs eljárásról szóló törvény alapján.”

E védőmechanizmus hatékonysága érdekében feltétlenül teljesülnie kell néhány feltételnek:

- Panasz **csak hátrányos megkülönböztetés** (a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megsértése) **miatt** nyújtható be, de a **szabadságjogok megsértése miatt nem, melyek létezhetnek ugyan, de nem tartalmazzák a hátrányos megkülönböztetés elemeit** (az alapvető jogok biztosának hatáskörébe tartoznak),
- Panaszt nyújthat be:

Ügyrendi szabályzat

(SZK Hivatalos Közlönye, 34/2011. szám)

„Panasztételre jogosult személyek

15. szakasz

A hátrányos megkülönböztetés miatti panaszt benyújthatja:

- Minden olyan **természetes vagy jogi személy vagy csoport, amely vélelmezi, hogy hátrányos megkülönböztetés érte;**
- **Emberi jogvédő szervezet, vagy egy másik személy** egy vélhetően hátrányos megkülönböztetést elszenvedett **másik személy nevében és beleegyezésével;**
- **Egy csoport hátrányos megkülönböztetése esetén az emberi jogvédő szervezet saját nevében,** egyes tagjainak **beleegyezése nélkül is benyújthat panaszt**

A nemzeti tanácsok panaszt tehetnek:

- **saját nevükben és**
- **annak a személynek a nevében, aki vélelmezi vagy ténylegesen hátrányos megkülönböztetés érte.**

Ha **az adott nemzeti kisebbséghez tartozó olyan személy** nevében tesz **panaszt, aki vélelmezi vagy ténylegesen hátrányos megkülönböztetés érte,** akkor a **nemzeti tanácsoknak nincs szüksége e személy külön hozzájárulására,** mivel az Alkotmány és a törvények alapján a nemzeti tanácsok a nemzeti kisebbséget és annak minden tagját képviselik.

A panaszt **írásban** kell benyújtani. Csak **kivételes esetben** lehet **szóban jegyzőkönyvbe mondani.**

A panasz benyújtása **ingyenes,** tehát nem kell érte illetéket vagy bármilyen díjat fizetni.

A panasz az alábbiak ellen nyújtható be:

- Minden olyan **természetes személy** ellen, aki hátrányos megkülönböztetést alkalmaz,
- Minden olyan **csoport** ellen, amely hátrányos megkülönböztetést alkalmaz,
- Minden olyan **jogi személy** ellen, amely hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, és
- Minden olyan **közhatalmi szerv** ellen, amely hátrányos megkülönböztetést alkalmaz.

A panasz benyújtásának az alábbi feltételek teljesülése esetén van értelme, akkor lehet eredményes:

A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 22/2009. szám)

„36. szakasz

..... ha **ugyanabban az ügyben még nem indult bírósági eljárás vagy azt még nem zárták le jogerősen.**”

Az Esélyegyenlőségi Biztos akkor sem indít eljárást:

A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 22/2009. szám)

„36. szakasz

– ha **nyilvánvaló, hogy nem történt olyan jogsértés**, amire a panasztevő hivatkozik,

– ha **ugyanabban az ügyben már eljárás és nem terjesztettek elő új bizonyítékokat**,

– ha megállapítja, hogy **a jogsértés elkövetése óta eltelt idő miatt nem elérhető az eljárás célja.**”

Az Esélyegyenlőségi Biztos bírósági eljárás indításához való joga **nem feltétel nélküli**. Ugyanis ahhoz, hogy az Esélyegyenlőségi Biztos panaszt tehessen, teljesülnie kell egy speciális feltételnek.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 22/2009. szám)

„Más személyek panaszai

46. szakasz

Panaszok.....benyújtására jogosult az **Esélyegyenlőségi Biztos** és az a szervezet, amely az emberi jogok, illetve egy bizonyos csoport jogainak védelmével foglalkozik.

Ha **a hátrányos megkülönböztetés kizárólag egyetlen személyt érint**, akkor a panasztevők **csak az ő hozzájárulásával nyújthatnak be írásbeli panaszt.**”

Az Esélyegyenlőségi Biztosnak **a vélelmezett hátrányos megkülönböztetésben részesülő vagy részesült személy hozzájárulását** kell kérnie, ha a panasz áttekintése alapján úgy véli, hogy ügyében **panasz tehető**.

A bírósági eljárás megindításához tehát az Esélyegyenlőségi Biztosnak írásbeli hozzájárulást kell kérnie:

- **A nemzeti tanácstól**, ha **a panaszt saját nevében nyújtotta be**, mivel **a hátrányos megkülönböztetés a nemzeti tanácsot jogi személyként érte**,

- **A nemzeti kisebbség tagjától, ha a nemzeti tanács az ő nevében nyújtotta be a panaszt, mivel a hátrányos megkülönböztetés őt természetes személyként érte.**

A panasz megfogalmazása történhet:

- **szabad formában**, és/vagy
- **panaszbejelentő nyomtatvány kitöltésével**, amely az Esélyegyenlőségi Biztos hivatalos honlapján található.

A panasz megfogalmazásának módjától függetlenül fontos, hogy az:

- **világos**,
- **érthető**,
- **precíz**,
- **tömör** legyen, és
- tartalmazza a **pontos és szükséges** adatokat
 - a **panasztevőről** vagy a hátrányosan megkülönböztetett személyről
 - a **hátrányos megkülönböztetést vélelmezhetően elkövetőről**, és
 - a hátrányos megkülönböztetést megvalósító **jogi aktusról és/vagy cselekményről**.

A mediáció még egy olyan jogosítvány, amellyel az alapvető jogok biztosa nem rendelkezik.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló törvény

(SZK Hivatalos Közlönye, 22/2009. szám)

„Békéltetés

38. szakasz

Egyéb eljárási cselekmények végrehajtása előtt az Esélyegyenlőségi Biztos **békéltető eljárás** lefolytatását **javasolja** a mediációs eljárásról szóló törvény alapján.”

Ennek hatékony lefolytatásához teljesíteni kell bizonyos feltételeket.

Az Esélyegyenlőségi Biztos:

1. **javasolja a békéltető eljárást**, ha a panasz áttekintése alapján úgy ítéli, hogy fennáll **sikeres lebonyolításának lehetősége**;
2. **mediáció lefolytatásáról szóló írásbeli javaslatot küld a hátrányosan megkülönböztetett személynek és a hátrányos megkülönböztetéssel vádolt félnek**,
3. **15 napon belül a felek**
 - 3.1. **nyilatkozhatnak e javaslatról**
 - 3.2. **közösen kijelölhetnek egy vagy több mediátort, vagy**
 - 3.3. **megállapodhatnak abban, hogy a mediátort az Esélyegyenlőségi Biztos jelöli ki.**

HÉTFŐ VASÁRNAP	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT
A mediáció lefolytatására vonatkozó javaslat elfogadásának napja					
		X Határozat a mediáció lefolytatására vonatkozó javaslatról			

Ha az adott határidőn belül **az egyik vagy mindkét fél úgy nyilatkozik, hogy nem kívánják** a mediáció lefolytatását, vagy **a nyilatkozattételre kiszabott határidő sikertelenül letelik, úgy a mediációt nem folytatják le.**

Ha az adott határidőn belül **a felek elfogadják a mediáció lefolytatását, akkor az Esélyegyenlőségi Biztos határozatot hoz a mediátor kinevezéséről.**

A beérkezett **panasz** és az azt alátámasztó tényeket és bizonyítékokat tartalmazó mellékletek alapján a Biztos **keresetlevelet** nyújt be a bírósághoz.

Ügyrendi szabályzat

(SZK Hivatalos Közlönye, 34/2011. szám)

„Keresetlevél és szabálysértési feljelentés benyújtása

34. szakasz

Ha **a panasz alapján** megindított eljárás során **megállapítást nyer**, hogy **hátrányos megkülönböztetés** történt, akkor az Esélyegyenlőségi Biztos.....**keresetlevelet** nyújt be az illetékes bírósághoz, ha úgy véli, hogy az ügy körülményeit figyelembe véve az **a hátrányos megkülönböztetés elleni hatékony védelem, a hátrányos megkülönböztetés miatt indított perekre vonatkozó ítélkezési gyakorlat előmozdítása, a közz gondolkodás fejlesztése** stb. **érdekében célravezető.....”**

A jelen kiadvány az Európai Unió és az Európa Tanács pénzügyi támogatásával készült. A jelen kiadványban kifejtett nézetek nem tekinthetők az Európai Unió vagy az Európa Tanács hivatalos álláspontjának.

Az Európa Tanács a földrész vezető emberi jogi szervezete. 46 tagállama van, köztük az Európai Unió minden tagországa. Az Európa Tanács minden tagállama aláírta az Emberi Jogok Európai Egyezményét, melynek célja az emberi jogok, a demokrácia és a jog uralmának védelme. Az Európai Emberi Jogi Bíróság ellenőrzi az Egyezmény alkalmazását a tagországokban.

www.coe.int

Az Európai Unió tagállamai elhatározták, hogy megosztják egymással tudásukat, erőforrásaikat és sorsukat. Egymással együttműködve stabil környezetet, demokráciát és fenntartható fejlődést teremtettek, miközben megtartották kulturális sokszínűségüket, védelmezték a toleranciát és az egyéni szabadságot. Az Európai Unió arra törekszik, hogy eredményeit és értékeit a rajta kívüli országokkal és népekkel is megossza.

www.europa.eu

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Emberi Jogi, Kisebbségjogi és Társadalmi
Párbeszédért Felelős Minisztérium